

เวลา เหลือบ่าย

พระไฟศาล วิสาโล

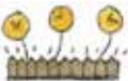
ເວລາ ໄຂລ້ອນ້ອຍ

พระไพศาດ ວິສາໂລ

จากงานแสลงອຮມ-ປົງບັດອຮມເປັນອຮມທານ ຄວັງທີ ២៣
ຈັດໂຄຍ ມາວິທາລ້າຍເທິກໂນໂລຢີຮາໝາງຄລກຮຸງເທິພ ຮ່ວມກັບ ຊມຮມກໍລຍານອຮມ
ນ ຂອປະຊຸມ ມາວິທາລ້າຍເທິກໂນໂລຢີຮາໝາງຄລກຮຸງເທິພ ບພຶດຕິພິມູ່ ມາເມນ
ວັນອາທິກຍທີ ២៣ ກຣາງວຸກມ ២៥៥៨

ເວລາ ເຂົ້ວນ້ອຍ

ພຣະໄພສາລ ວິສາລໂ

ໝນຮມກໍລາຍນອຮຮມ
ໜັງສືອື່ຕິຄຳດັບທີ ៣០៥

ສັບພານັງ ອັນມາຫານັງ ຂົນາຕີ
ກາຮ້າອໍອຽມະເປັນຫານ ຍ່ອມໜະກາຮ້າໃຫ້ປັງ

ພິມພົກຮ້າງທີ ១ : ອັນວາຄມ ២៥៥៥ ຈຳນວນພິມພົກ ៥,០០០ ເລີ່ມ

ຈັກພິມພົກຍ ຊມຮມກໍລາຍນອຮຮມ ៩០០ ດນນປະໂຄນຫັ້ນ ຕຳນັກປາກນ້ຳ ອຳເນົາເມືອງ
ຈັງຫວັກສູນທຽບປາກາຮ ០១២៨០ ໂທຣັກພົກ ០-២៧០២-៨៧៧៧ ແລະ ០-២៧០២-៨៦៦៤

ກາພປກ/ກາພປະກອນ Lolata Yee

ຕອຄຄາມຄຳບຣະຍາຍ ອ້ອມແລະແອ້ມ

ອອກແນບ ຄນ້າງໜັງ ພຶສູນວັກຊຣ ທີມງານກໍລາຍນອຮຮມ

ພິມພົກຍ ບຣິ່ນທ ສຳນັກພິມພຸກາ ຈຳກັດ ១០៥ ຂອບ ១៥ ດນນຈັກສົນທິກົງ

ເຫັນບາງພລັກ ກຽງເທິງ ០១៧០០ ໂທຣ. ០-២៧០២-៨៨៧០

คำปรากร

"เวลา" เป็นสิ่งมีค่าอย่างยิ่งสำหรับคนสมัยใหม่ เพราะครา ก็มองว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการแสดงความเจิดจรัส ดังมีคำพูดว่า เวลาเป็นเงินเป็นทอง เป็นเพราะมีทัศนคติคังกล่าว เวลาว่างจึงหายไปจากชีวิตของผู้คน เมื่อจากไม่ยอมปล่อยเวลาให้ผ่านเลยไปโดยไม่มีเงินทองของนาย ทุกวันนี้ครา ก็บ่นว่า ไม่มีเวลา แม้จะหาเวลาเพิ่มขึ้นได้ ก็ยังรู้สึกว่าไม่มีเวลาอีกเหมือนเดิม ไม่ต่างจากคนที่ได้เงินเท่าไก่ไม่รู้สึกพอใจ

น้อยคนจะหันมาสนใจเวลาที่ตนมีเงินทองเพิ่มขึ้นนั้น เวลาของคนในโลกนี้กลับเหลือน้อยลงทุกที และเมื่อถึงวันที่คนหมดอายุขัยไปสู่ปรลูก มีทรัพย์สมบัติมากมายเพียงใดก็เอาไปค้ายไม่ได้ ร้ายกว่านั้นก็คือการพบว่ามีหลายสิ่งหลายอย่างที่คนควรทำแต่กลับไม่ได้ทำ คราที่กระหนักเข่นนี้ย่อมไม่ปล่อยให้เวลาของคนหมดไปกับการสะสมเงินทองหรือเพลิดเพลินในความสนุกสนาน แต่จะให้ความสำคัญกับสิ่งที่มีความหมายต่อจิตใจ อันนำมาซึ่งความสงบเย็นและความสุขใจ อาทิ การทำความดี สร้างบุญกุศล ให้เวลา

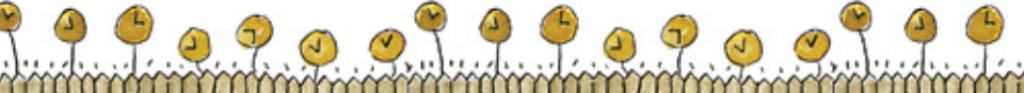
แก่คนที่คุณรัก รวมทั้งการเข้าถึงประโยชน์สูงสุดแห่งความเป็นมนุษย์ นั่นคือ การเป็นอิสระจากความทุกข์ และที่จะมองข้ามไม่ได้ ก็คือ การเตรียมตัวเตรียมใจพร้อมรับมือกับความตาย อันเป็นความจริงที่ไม่มีใครหนีพ้น คนที่หม่นเตือนคนว่าเวลาเหลือน้อย ย่อมสามารถเผชิญความตายได้ด้วยใจสงบ

หนังสือเล่มนี้มีที่มาจากการบรรยายของข้าพเจ้าในงานแสดงธรรมและปฏิบัติธรรม ชั้นธรรมกัลยาณธรรม ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพฯ เพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชั้นธรรมกัลยาณธรรมเห็นว่ามีประโยชน์ นำไปพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าจึงได้ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แก่การจัดพิมพ์

ขออนุโมทนาธรรมกัลยาณธรรม ที่มีกุศลฉันทะในการจัดงานแสดงธรรมและจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นธรรมทาน หวังว่า หนังสือเล่มนี้จะมีส่วนเสริมสร้างอัปมาทธิรูปแก่ผู้อ่านทุกท่านเพื่อใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ในการสร้างสมดุลงามความคือและพัฒนาตนจนเข้าสู่ภาวะแหน่งพระนิพพานในปัจจุบันชาติ

พ.ศ.๒๕๕๗

๘ คันวาคม ๒๕๕๗

คำนำของ

ชนรนกัลยานธรรม

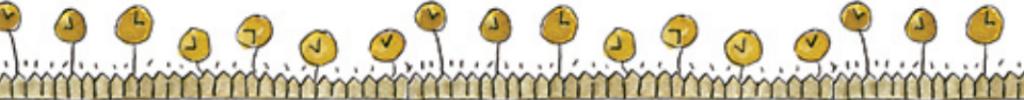

เราคงเคยได้ยินบ่อยๆ กับประโยคประเภท "ถ้าฉันรู้อย่างนี้เมื่อวันนั้น ฉันคงจะ..." ลักษณะของเหตุการณ์สถานการณ์ค่างๆ ที่ทำให้ต้องเกิดค้าพูดทำนองนี้คือ "เสียหาย" ที่ไม่สามารถกลับไปทำสิ่งนั้นๆ ได้แล้ว และแก้ไขอะไรไม่ได้แล้ว ซึ่งในชีวิตของเราทุกคน คิดว่าคงไม่มีใครเลย ที่จะไม่เคยพูดประโยคทำนองนี้หรือไม่มีใครเลย ที่จะไม่เคยพบเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันที่จะต้องมาเสียหายภายหลัง สาเหตุส่วนหนึ่งนั้นคือ เหตุปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องค่างๆ ล้วนแต่แปรผัน และอีกเหตุปัจจัยคือ เรา Mack ปล่อยให้สายเกินไป หรือเรามักประมาทกับเรื่องราวค่างๆ ทั้งในส่วนตัวและในความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น

"เวลาเหลือน้อย" เป็นหนังสือที่เรียบเรียงจากการแสดงธรรมของพระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ในงานแสดงธรรมเป็นธรรมทานครั้งที่ ๒๕ ซึ่งจัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญเทพร่วมกับชมรมกลุ่มธรรมณ ณ ห้องประชุม มท. กรุงเทพ บพิตรพิมุข มหาเมฆ ในวันอาทิตย์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา ซึ่งพระอาจารย์ได้เน้นความสำคัญเกี่ยวกับความไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ให้ครอบหนักกว่า เรากำถึงก็มีเวลาเหลือน้อย ควรหรือที่จะทุ่มเทไปกับการหาเงินหาทอง แสรวงหาลาภ ยศ สักการะ ซื้อเสียง จนหลงลืมละเลยคนที่เราควรใส่ใจคุ้มแล และเรื่องสำคัญในชีวิตที่เราควรทำอย่างยิ่ง เราควรรู้จักจัดการจัดลำดับความสำคัญของภาระหน้าที่ต่างๆ ให้เหมาะสมตามความสำคัญและตามที่ควรเป็น ควรรู้จักใช้เวลาให้มีคุณค่าในการสร้างสรรค์สิ่งดีงาม ทั้งเพื่อประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน ในขณะเดียวกันก็ต้อง "ปล่อยวาง" ให้เป็นด้วย

ในพระพุทธศาสนา มีมากมายที่เคื่อนเรื่องความไม่ประมาท เช่น

อัชเชระ กิจจะมาตับปั๊ง โภ ชัญญามะระณังสุเว ความพากเพียรในสิ่งดีงาม เป็นกิจที่ต้องทำในวันนี้, ไครจะรู้ความตายแม้พรุ่งนี้,

ນະ ທີ ໃນ ສັງຄະຣັນເຕະນະ ມະຫາເສດຖະກະ ມັຈຸນາ
ເພຣະກາຮັກຜັດເພີ່ມຕ່ອມຈຸຊາຮັບຊື່ມີເສນາມາກ, ຢ່ອມໄມ່ມີ
ສໍາຫຼັບເຮົາ,

ພຣະອາຈາຣຍ්ສຽງປັບປຸງວ່າ ກາຣຍ່ຢູ່ຢ່າງປລ່ອຍວາງໄດ້ມາກເທົ່າໄຣ
ກີ່ຄວາມພັດມາຍ ມາກເທົ່ານັ້ນ ໃນມີຕິອິນໆ ກາຣຍ່ທີ່ເຮົາຕະຫັກວ່າ
ເວລາເໜືອນ້ອຍ ກີ່ຂ່າຍເຮົາໄດ້ໃນຫລາຍແງ່ນຸ່ມ ເຊັ່ນ ໄມປລ່ອຍໃຈ່ຈົ່ມຈົ່ມ
ອຢູ່ກັບຄວາມທຸກໆ ແລ້ວໄມ່ຫລັງຮະເຈີງອຢູ່ກັບຄວາມສຸຂາຈຸນເພລິຄເພລິນ
ທັງໄມ່ປະມາທີໃນສິ່ງທີ່ເຮົາມີໃນວັນນີ້ ວ່າຈະເປັນເຊັ່ນນີ້ໄດ້ຄລອດຄໄປ ທັງ
ໃນເຮືອງ ສຸຂາພ ເຮືອງຄວາມສັນພັນຮ ຮັບທີ່ກາຣງານ ທຸກຍ່າງລ້ວນ
ຕ້ອງພິຈາລາດໃນຄວາມໄມ່ເຖິງ ເປັນທຸກໆ ແລ້ວໄມ່ມີຕັວຄຸນ ເພື່ອ
ປລ່ອຍວາງຄວາມຢືນຕືກຄົມມີນ ແລ້ວອຢູ່ກັບປັ້ງຈຸບັນຍ່າງສ້າງສ້າງ
ແລ້ວເປັນປະໂຍ້ໜ້ນ ຜຶ່ງໃນກາຣຈົດເຊັ່ນນີ້ ອຸນອຽມທີ່ເປັນສ່ວນປະກອບ
ສຳຄັງກີ່ຄວາມເປັນ "ອີສະຮ" ໄມເກີ່ວຍເກະຟຸກພັນເປັນທາສ ແລ້ວ
"ປັ້ງລູ້າ" ຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈຕາມຄວາມເປັນຈິງ ຜຶ່ງອຸນອຽມສອງ
ອຍ່າງນີ້ແສຄງອອກໃນກາວະອອງຈົດທີ່ເຮົາກວ່າ "ອຸບັກຂາ" ນັ້ນເອງ

ກຣາບຂອບພຣະຄຸນພຣະອາຈາຣຍ්ໄພສາລ ວິສາໂລ ທີ່ເມຕຕາ
ຕຽບທານຕັ້ນລັບ ຂອບຄຸນທີ່ມີການດອດຄວາມຈາກພຣະອອມເທັນາ
ແລ້ວຂອນນຸ່ມທານ ອຸນ Loluta Yeo ທີ່ຂ່າຍວາດກາພປະກອບ

ให้หนังสือนี้มีเสน่ห์น่าอ่าน ซึ่งເຄືອຂົນຕີແລະເຕີມໃຈອ່າງຍິ່ງ ດ້ວຍ
ກວາມເປັນສີບົນກຸງວິຫຼາດ ແລະເປັນສີບົນກຸງວິພຣະອາຈາຮຍ໌
ໂຄຍແທ້ຈິງ ນັບເປັນບຸນຍາວົງໝາຍານອຣຣມ ທີ່ໄດ້ຮັບກວາມ
ເອົ້າເຝື້ອຈາກສີລົມເຊິ່ງເຂົ້າໃຈໃນກາພຽມແລະບຣຢາກາສາຂອງໜັງສືອ
ອ່າງຍິ່ງ ແລະຂອງບຸນຄຸນທີ່ມີຈັດທໍາໜັງສືອຂອງໝາຍານອຣຣມ
ທີ່ຫ່າຍສານງານອຣຣມທີ່ມີຄ່ານີ້ ໃຫ້ມາທັງອຣຣມ ຂາມທັງງານ ເພື່ອ
ເໜັນສົມເປັນຂອງຂວັງເຄືອນໃຈ ໃນກາຮຸສູ່ສັກຮາຊີໃໝ່ ۲۵۴۵ ນີ້
ດ້ວຍເຈັນາຮາມນົນທີ່ຈະນອບອຣຣມເປັນປັ້ງຢາຖານແດ່ທຸກທ່ານ ຂອງ
ໝາຍານອຣຣມ ມາຮັງເປັນຍ່າງຍິ່ງວ່າທຸກທ່ານທີ່ໄດ້ອ່ານ ຈະເຂົ້າໃຈ
ສັດອຣຣມແລະດຳເນີນສິວົຫອຍ່າງໄມ່ປະມາຫ ເຮັ່ງທຳປະໂຍ້ຍົນ
ເກື້ອງຄຸລແກ່ສິວົຫອຍົມານ ແລະໃຊ້ສິວົຫອຍ່າງສມຄຸລ ຈັກສຽງລົງກົວ
ກັບກາງງານ ກວາມສັມພັນອົດຕ່າງໆ ຮູ່ວ່າວະໄໄສໍາຄັນກວ່າ ແລະວະໄໄທ່
ກວາງທີ່ໄປ ອັນສຽບໄດ້ວ່າ ໃຊ້ສິວົຫອຍ່າງສົງບເຢັນ ເປັນປະໂຍ້ຍົນ
ທັງປະໂຍ້ຍົນຄົນແລະປະໂຍ້ຍົນທ່ານ ເຮັດວຽກໄດ້ໜັ້ນເຄືອນຄົນວ່າ
"ເວລາເໜືອນ້ອຍ" ແລະຈະເລີກພຸດຄຳວ່າ "ໄມ່ມີເວລາ" ອັກຕ່ອໄປ

ຂອນຸໂນທາດ້ວຍກວາມປາຣາດນາຄືອ່າງຍິ່ງ
ພພ. ວິດາ ກລິນສູວະຣົນ
ປະຄານໝາຍານອຣຣມ

สารบัญ

- ๑ เวลาของใครเหลือน้อย...
- ๑๕ ยิ่งฐานะดี...ยิ่งไม่มีเวลา
- ๒๗ ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์เต็มที่
- ๓๙ ทรัพย์ล้ำค่าประจำคัว
- ๔๕ ทำความดีและรู้จักปล่อยวาง
- ๕๐ จัดลำดับความสำคัญ
- ๕๕ แบบอย่างผู้ไม่ประมาทในชีวิต
- ๖๗ มีสติอยู่กับปัจจุบัน
- ๗๕ พร้อมรับความตาย
- ๘๐ ประวัติ พระไพศาลา วิสาโล

๗

LONTAYEE 2010

เวลาของใจหรือน้อย...

เมื่อสองสามอาทิตย์ที่ผ่านมา ได้มีชายหนุ่มคนหนึ่งอายุประมาณ ๓๐ ได้มาที่วัดป้าสุకะโต เข้าเฝายบวชพระที่นั่นเมื่อหลายปีก่อน หลังจากนั้นก็ไม่ค่อยมีโอกาสกลับมาอีกเลย จนกระทั่งได้ทราบข่าวว่า หลวงพ่อคำเจียน สุวนโน ซึ่งเป็นอาจารย์ของอาทิตย์และของเขาก็away อาทิตย์ร่ำลาและรักษาตัวอยู่ที่วัดป้าสุกะโต ชายหนุ่มคนนี้จึงรีบมาเยี่ยมหลวงพ่อ

หลังจากได้เยี่ยมหลวงพ่อแล้ว เขายังได้สนทนากับเพื่อนที่วัด เขานอกกว่าที่รีบมาเยี่ยมหลวงพ่อเพราะเวลาเหลือน้อย ที่แรกเพื่อนเข้าใจว่า เขายมาด้วยความเวลาของหลวงพ่อเหลือ

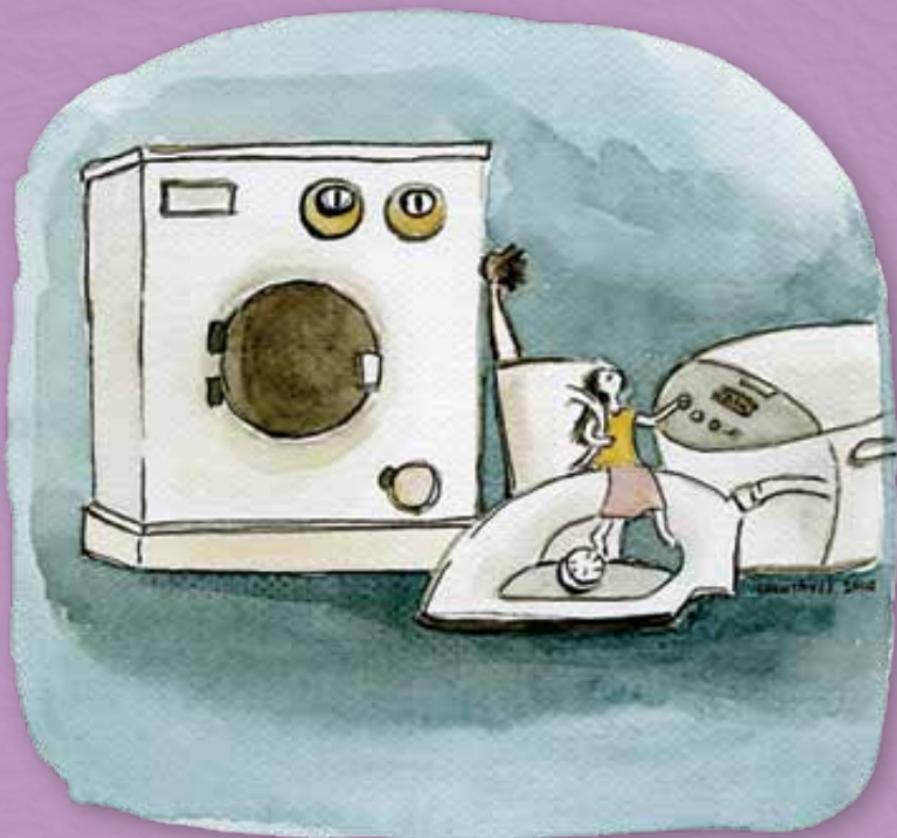
น้อยลง แต่เขางอกว่าไม่ใช่หรอ กเวลาของเขากลางทางที่เหลือ
น้อย คือเขามิได้กลัวว่าห抡งพ่อจะจากไปในเร็ววัน แต่กลัว
ว่าตัวเองอาจจากไปเสียก่อน ถ้าเขามิรับมาวันนี้ วันหน้าอาจ
จะไม่มีโอกาสมา เพราะว่าอะไร ก็ไม่แน่นอน เขาก็มีอัน
เป็นไปก่อนห抡งพ่อได้

ที่เขากูกเช่นนี้น่าสนใจเพราะว่าเขายังอายุไม่มาก แต่
กลับควรหนึกว่าเวลาของเขากลือน้อยลง ทุกวันนี้คนที่คิด
แบบนี้ acom มาว่าไม่มาก โดยเฉพาะคนที่ยังหนุ่มยังสาว ส่วน
ใหญ่ไม่ได้คิดว่าเวลาของตนเหลือน้อย แต่มักคิดว่าตัวเองไม่มี
เวลามากกว่า

ความทุกข์อย่างหนึ่งของผู้คนสมัยนี้คือ ทุกข์เพราะไม่มี
เวลา เรา Mack จะได้ยินคำพูดหรือคำบ่นแบบนี้อยู่บ่อยๆ เช่น
ไม่มีเวลาไปเยี่ยมพ่อ ไม่มีเวลาพาแม่ไปเที่ยว ไม่มีเวลาคุ้เลลูก
ไม่มีเวลาออกกำลังกาย ไม่มีเวลาทำบุญ ไม่มีเวลาปฏิบัติธรรม
แม้กระทั่งงานการก็ไม่มีเวลาเตรียม ดังนั้นทุกอย่างจึงคุ้
เหมือนรีบเร่งไปหมด ☺

ความทุกข์อย่างหนึ่งของผู้คนสมัยนี้คือ¹
ทุกข์ เพราะไม่มีเวลา
เราบัง茫ไร้ยินดีพูด
หรือคำบ่นแบบนี้อยู่บ่อยๆ

laundry day laundry day laundry day

ยิ่งสูบดี...ยิ่งไม่มีเวลา

เราเคยสังเกตไหมว่า สังคมยิ่งเจริญ เศรษฐกิจยิ่งพัฒนา ผู้คนก็ยิ่งรู้สึกว่าไม่มีเวลา ทั้งๆ ที่ปัจจุบันเป็นยุคที่เต็มไปด้วย เทคโนโลยี อุปกรณ์นานาชนิดเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเรา และช่วยทุนเวลาให้กับเรามากมาย เริ่มตั้งแต่รถยนต์ที่ช่วย ทุนเวลาในการเดินทาง หรือไฟฟ้าช่วยทุนเวลาในการหุงข้าว ไมโครเวฟช่วยทุนเวลาในการอุ่นอาหาร ยังไม่ต้องพูดถึงเครื่อง ซักผ้า เดี๋ยวนี้มีแม้กระทั่งแปรงสีฟันไฟฟ้าที่ช่วยทุนเวลาในการ ทำความสะอาดฟันของเรา แค่ทำไม่ผูกนกลับรู้สึกว่าไม่มีเวลา

ที่น่าคิดก็คือความรู้สึกว่าไม่มีเวลา呢มักเกิดขึ้นกับสังคมที่เจริญ ในขณะที่สังคมชนบท ผู้คนไม่ค่อยบ่นเท่าไหร่ว่าไม่มีเวลา ทั้งๆ ที่จะทำอะไรต้องใช้เวลาทั้งสิ้น เพราะไม่มีเครื่องไม้เครื่องมือที่ช่วยทุ่นเวลา ที่นาเปลกอือกอย่างหนึ่งก็คือ คนยิ่งราย ยิ่งมีฐานะคือ ก็ยิ่งรู้สึกว่าไม่มีเวลา

ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น เหตุผลหนึ่งก็คือ คนยิ่งรวยมากเท่าไหร่ ก็ยิ่งรู้สึกว่าเวลาเป็นเงินเป็นทองมากเท่านั้น เวลาหนึ่งวันของเขามาก่อนที่เขาจะต้องเสียไป หมายถึงรายได้เป็นหมื่น เป็นแสน ดังนั้นหากเขาอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไรเลย เขายังรู้สึกว่าเงินเป็นหมื่น เป็นแสน หรือเป็นล้าน กำลังหลุดลอยไป เขาทันไม่ได้ที่เห็นเงินจำนวนมากๆ ขนาดนั้นหลุดลอยไป จึงต้องพยายามทำงานเพื่อให้มีรายได้เกิดขึ้น ไม่ยอมอยู่เปล่าๆ หรือทำอะไรที่ไม่ได้เงิน ทั้งๆ ที่เงินที่เขามีก็สามารถก่อประโยชน์ให้ไม่หมดคอยู่แล้ว กล้ายเป็นว่า ยิ่งรวยมากเท่าไหร่ ก็ยิ่งทำงานหนักมากเท่านั้น นั่นคือเหตุผลประการหนึ่งที่คนรวยมักรู้สึกว่าไม่ค่อยมีเวลา

อย่างไรก็ตามน่าสังเกตว่า คนที่บ่นว่าไม่มีเวลา ไม่ได้มีเฉพาะคนรายที่ทำงานหนักเท่านั้น มีคนรายจำนวนไม่น้อยที่ไม่ต้องทำมาหากิน เช่น เป็นคุณนาย มีคนรับใช้ คนขับรถ มีคนทำงานให้ทุกอย่าง เรียกได้ว่าสามารถอยู่บ้านเฉยๆ โดยไม่ต้องทำอะไรเลยก็ได้ แต่คนเหล่านี้จำนวนไม่น้อยก็ยังบ่นว่าไม่มีเวลา

ในเมื่อเขามาไม่ได้ทำงานอะไรเลย ทำไมเขาถึงไม่มีเวลา คำตอบก็คือ แม้เขาจะไม่ต้องทำมาหากิน แต่เขาก็ยังมีอะไรต่ออะไรมาเกินที่ต้องการทำ เช่น ชุมชนเสริร์ต เที่ยวห้าง สังสรรค์กับเพื่อนฝูง ไปอเมริกาเพื่อร่วมงานรับปริญญาของลูกสาว บางคนก็อยากระเวนหาซื้อที่ดิน ทั้งๆ ที่มีอยู่แล้วนับร้อยแปลง คนยิ่งรายก็ยิ่งมีความฝันหรือความคิดที่จะทำอะไรมากมาย ตรงข้ามกับคนจน ถึงแม้จะมีความอยากร แต่เขาก็ได้แต่อยาก ไม่อาจทำอะไรได้มากมาย เพราะต้องหาเช้ากินค่ำ

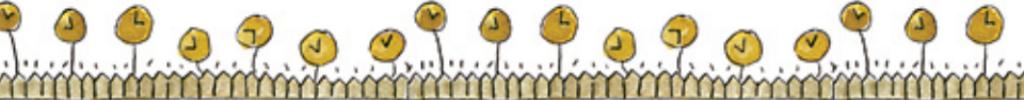
คนรายมีโอกาสหรือทางเลือกที่จะทำสิ่งต่างๆ มากมาย อาจจะมีถึง ๒๐-๓๐ อย่าง แต่เวลาเขามีจำกัด มีเวลา ๒๔ ชั่วโมงเหมือนคนอื่น ดังนั้นเขาจึงไม่สามารถทำทุกอย่างตาม

ต้องการได้ จึงรู้สึกว่ามีเวลาไม่พอเสียที และนั่นคือสาเหตุแห่งความทุกข์ของเขา

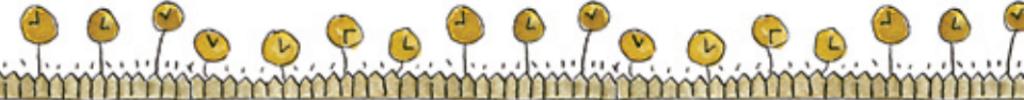
น่าสังเกตว่า คนยิ่งรายเท่าไหร่ก็ยิ่งทุกข์ เพราะไม่มีเวลา ส่วนคนจนมีความทุกข์ เพราะเรื่องนี้น้อย แต่ทุกข์ เพราะเรื่องอื่น เช่น ทุกข์ เพราะไม่มีข้าวกิน ทุกข์ เพราะเจ็บป่วย อันนี้ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทุกประเทศ ทุกวัฒนธรรมก็ว่าได้ จนมีบางคนตั้งข้อสังเกตว่า ความรู้สึกว่าไม่มีเวลา เป็นตัวบ่งชี้ ถึงสถานภาพหรือเศรษฐกิจของบุคคล ใจรีบบีบเวลา แสดงว่าเขามีฐานะคี เป็นคนรวย ถึงแม้ว่านี้เป็นข้อสรุปสำหรับ คนในสังคมตะวันตก แต่อาจมาเชื่อว่า เราสามารถนำมาใช้กับ เมืองไทยได้ด้วยเช่นกัน

คนชนบทจำนวนน้อยมากที่บ่นว่าไม่มีเวลา แต่คนรายมาก โดยเฉพาะเศรษฐีร้อยล้านพันล้านจะเป็นทุกข์ เพราะเรื่องนี้มาก อย่างไรก็ตามในขณะที่ผู้คนบ่นว่าไม่มีเวลา เขากลับไม่ค่อยเฉลียวใจเลย ว่าเวลาของเขายังเหลือน้อยลงทุกที คนที่บ่นว่าไม่มีเวลา ถ้าเขานำมาครหันก็ว่าเวลาเขาเหลือน้อยลง อาจมาเชื่อว่าชีวิตเขาจะเปลี่ยนแปลงไป

ทุกวันนี้มีสักกี่คนที่ถ้าม่าว่า สิ่งที่คัวเองทำในแต่ละวันนั้น
จำเป็นแค่ไหน สำคัญหรือไม่ น้อยคนที่ถ้ามีคำถามนี้ ที่เข้า
ไม่ถูก เพราะว่าเขาไม่ได้เฉลียวใจเลยว่า เวลาของเขายังเหลือ
น้อยลง แต่มีอีก็ตามที่เริ่มตระหนักว่าเวลาของคนของเราเหลือ
น้อยลง ผู้คนคงไม่ทำอะไรคืออะไรมากมายให้วุ่นวาย จนไม่
เหลือเวลาให้แก่พ่อแม่ คนรัก หรือทำสิ่งที่มีคุณค่าต่อชีวิต

ไม่ใช่แต่เวลาของตนเก่า�ันที่เหลือน้อย
เวลาของคนกีตันรักและผูกพัน
ก็เหลือน้อยลงเช่นกัน
ถ้าผู้คนตระหนักว่า
พ่อแม่มีเวลาเหลือน้อยลงทุกที
เขาก็จะไม่มีว่างสำหรับงาน
หรือเกี่ยวกับครอบครัวสักวันนึง

ถ้าเขาระหนักว่า เวลาที่ลูกจะอยู่กับเขาเหลือน้อยลง
อีกไม่นานลูกก็จะไปเมืองนอกของคนเอง เขาอาจจะไม่มีวุ่นวายกับ
เรื่องนอกบ้าน จนทิ้งลูกไว้กับโทรทัศน์หรือเกมส์ออนไลน์

ถ้าเขาระหนักว่า เวลาที่ค่า หู แขน ขา มือ เท้า จะ
ทำงานได้เป็นปกติ เหลือน้อยลงทุกที เขายังไม่เอาแต่ใช้มัน
อย่างสมบุกสมบัน หรือใช้ในเรื่องไร้สาระ แค่จะทะนุถนอม
ดูแล และใช้มันให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ถ้าเขาระหนักว่า เวลาของเขายาในโลกนี้เหลือน้อยลง
ทุกที เขายังไม่ปล่อยเวลาให้หมดไปกับการทำงานหาเงินหรือ
แม้แค่การเสพสุขสนุกสนาน จนละเลยสิ่งสำคัญในชีวิต ที่ควร
ทำให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นลม

ມີບານຄນຕັ້ງຂ້ອສັງເກຕວ່າ ຄວາມຮູ້ສຶກວ່າໄມ່ມີເວລາ
ເປັນຕົວບ່ອນເຊື້ອັນກາພຫຼວມ ເປັນຄນຮູ້ສຶກວ່າໄມ່ມີເວລາ
ໃກຣທີ່ບໍ່ແວ່ງໄມ່ມີເວລາ
ແລດງວ່າເຂາມີ້ງາະດີ ເປັນຄນຮວຍ

ILLUSTRATION © 2002

ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์บ้างก็

ทุกสิ่งย่อมมีวันสิ้นสุด ชีวิตของเราก็เช่นเดียวกัน สักวันหนึ่ง เรายังต้องจากโลกนี้ไป เวลาที่เรารอยู่ในโลกนี้มีจำกัด ในขณะที่ ทรัพย์สมบัติของเราระยะสามารถที่จะรักษาให้คงที่ได้ แต่เวลา ของเรายังไม่สามารถที่จะรักษาให้คงที่ได้เลย เพราะมัน มีแต่จะหมดหายไปทุกที ยิ่งไปกว่านั้น ขณะที่ทรัพย์สมบัติของ เราระยะสามารถได้ว่ามีเท่าไหร่ อันนีคือรายอาจะใช้ เวลาในการประมาณเยอะหน่อย แต่ยังประมาณได้ว่ามีกี่นากระ น้อย แต่เวลาของเรายังไม่สามารถที่จะรักษาให้คงที่ได้ และกำลังจะเหลืออีก เท่าไหร่ไม่มีครึ้ง อาจจะเหลือ ๑๐ ปี ๒๐ ปี ๓๐ ปี หนึ่ง เดือน หรือหนึ่งอาทิตย์ หรือแม้แต่หนึ่งวันก็ได้

นี่คือความจริงที่เราพึงตระหนักและใส่ใจอยู่เสมอ ถ้าหากเราตระหนักว่าเวลาของเราเหลือน้อยลง เราจะไม่ปล่อยเวลาให้ผ่านเลยไปอย่างไร้ประโยชน์ ขณะเดียวกันก็จะไม่มีเวลาทำมากกินเพื่อมีเงินมากๆ เพราะเงินเหล่านั้นไม่สามารถจะซื้อเวลาได้อย่างแท้จริงเลย และแม้มีเงินมากเท่าไหร่ ตายไปแล้ว เราก็เอาไปไม่ได้ เวลาของเรามีค่ามากกว่าเงินทองมากมาย เพราะฉะนั้น จึงไม่ควรทุ่มเทเวลาไปกับการหาเงินหาทอง หรือแม้แต่การเที่ยวเครื่องสบายนาน

เมื่อไหร่ก็ตามที่เราตระหนักว่า เวลาเราเหลือน้อยลง เราจะเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์ของเวลาและล้มหายใจของเรารอย่างเต็มที่ เช่น แทนที่จะหาเงินหาทองสร้างสมทรัพย์สมบัติอย่างหน้ามีคามั่ว เราก็จะหันมาให้ความสำคัญกับการสร้างอริยทรัพย์

อริยทรัพย์คือบุญกุศล คือคุณงามความดี หรือธรรมะที่จะช่วยรักษาใจรักษาชีวิตของเราให้เจริญงอกงาม เราจะเห็นความสำคัญของการให้ทาน การรักษาศีล การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น และการปลูกธรรมให้เจริญงอกงามในใจ เพราะนั่นคือที่มาแห่งความสุขที่แท้จริง

ขณะเดียวกันเมื่อเรารู้ว่าเวลาเราเหลือน้อย เราจะให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีอยู่ อาทิ เช่น หน้าที่คือพ่อแม่ บุพการี เราจะให้เวลา กับท่านมากขึ้น คุณและท่านก่อนที่ท่านจะไม่อยู่ให้เราคุยแล หลายคนคิดว่าเวลาของพ่อแม่ยังมีอีกมาก จึงละเลยที่จะใช้เวลาบ้านเพื่อท่าน ทั้งๆ ที่นั่นคือโอกาสทองที่เหลือน้อยลงทุกที สุดท้ายเมื่อท่านจากไป ก็มาเสียใจ รู้สึกผิดภัยหลัง

หลายคนยังโชคดีที่รู้ตัวเมื่อท่านล้มป่วย แต่ด้วยความรู้สึกผิดที่ไม่ได้คุยและท่านเลยในช่วงเวลาที่ผ่านมา ดังนั้นพยายามยิ่งชีวิตของท่านให้นานที่สุดเพื่อแสดงความกตัญญูรักคุณ มีคนจำนวนไม่น้อยที่เมื่อพบว่า พ่อแม่ป่วยหนักและอยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต เขาทำใจไม่ได้ที่จะให้ท่านตายตามวิถีธรรมชาติหรือ ตามจังหวะของสังหาร แต่จะทำทุกวิถีทางเพื่อยืดชีวิตของท่านให้ยืนยาวมากที่สุด ในขณะที่พ่อนองที่คุณและท่านมาตั้งแต่แรกโดยตลอด รู้ดีว่าการยืดชีวิตอย่างนั้นเป็นการทรมานคนใจ เพราะต้องเจาะคอใส่ห่อ ใช้เครื่องช่วยหายใจ เป็นหวัด สารพัดคนที่คุณและพ่อแม่เคยลอดกระหนกคือว่า หากท่านจากไปอย่างธรรมชาติ นั้นแหล่งคือสิ่งที่คือที่สุดสำหรับท่าน

แต่คนที่ไม่เคยมีเวลาให้กับพ่อแม่เลย เมื่อจังหวะนี้มาถึง เขายังไม่ยอมปล่อยให้ท่านไปอย่างธรรมชาติ แต่เขาจะยื้อเอาไว้ให้ได้นานที่สุดในนามของความกตัญญู แล้วก็ไม่ได้กระหนักเลยว่าการทำ เช่นนั้น ทำให้ท่านทุกข์ทรมานอย่างไรบ้าง บางที ท่านส่งสายตาวิงวอน เพราะพูดไม่ได้ วิงวนว่าขอให้ปล่อยฉันไปเดลิค แต่ถึงตอนนั้นใครๆ ก็ทำอะไรมิได้แล้ว เพราะว่า หากจะถอนหัวหรือปีกเครื่องก็ไม่มั่นใจว่าการทำ เช่นนั้นจะเป็นปานาคิตาหรือไม่ ดังนั้นจึงต้องยื้อไปเรื่อยๆ ทั้งนี้เพียงเพื่อตอบสนองความรู้สึกของลูกว่าได้ทำคิดที่สุดแล้วกับพ่อแม่ ทั้งๆ ที่ตอนที่ท่านยังสุสานายคืออยู่ ลูกกลับไม่มีเวลาให้ท่านเลย ครั้นท่านป่วยและพร้อมจะตายกลับพยาบาลยีดซีวิคท่าน กล้ายเป็นการเพิ่มหรือยื้อความทุกข์ทรมานของท่าน

แต่ถ้าเราทำหน้าที่ที่คิดที่สุดกับท่านแล้วในขณะที่ท่านมีสุขภาพดี เมื่อถึงเวลาที่ท่านจากไปก็ยอมรับได้ ครั้นท่านจากไปก็จะไม่รู้สึกผิด เพราะมั่นใจว่าได้ทำหน้าที่ที่สมควรทำต่อท่านแล้ว

หากเราตระหนักว่าเวลาของเราเหลือน้อยลง
เราจะไม่ปล่อยเวลาให้ผ่านเลยไปอย่างไรประโยชน์
ขณะเดียวกันก็จะไม่มีเวลาทำมาหากินเพื่อมีเงินมากๆ
 เพราะเงินเหล่านั้นไม่สามารถ
 ใช้เวลาได้อย่างแท้จริงเลย

กรัพย์ล้าค่าประจำตัว

หน้าที่ต่อสู้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อเรารู้ว่าเวลาเราเหลือน้อยลง
เวลาของลูกก็เหลือน้อยลงเช่นเดียวกัน เราจะไม่ปล่อยให้เวลา
นั้นสูญเปล่า แต่จะให้เวลาภับลูกอย่างเต็มที่ในขณะที่ยังมีโอกาส
ไม่เพียงแค่ให้เงินให้ทองเท่านั้น

เวลาเป็นตัวแทนแห่งความรักที่ดีที่สุด มีบางคนบอกว่า
ความรักเจียนว่า เวลา ให้ความรักคือการให้เวลา ไม่ใช่ให้
เงินให้ทอง ทุกวันนี้เรามีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยเงินมากมายแล้ว แต่
สัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยความรักนับวันจะเหลือน้อยลงไปทุกที ส่วน
หนึ่ง เพราะผู้คนไม่กระหนกกว่าเวลาเหลือน้อยลง

นอกจากการสร้างอิริยทรัพย์คือการทำความดี การทำหน้าที่และความรับผิดชอบแล้ว หากเราคระหนักว่าเวลาเหลือน้อยลง เราจะรีบพัฒนาคนเพื่อใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การที่คนเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์นั้นเป็นของยากอย่างยิ่ง เราทุกคนถือว่าเป็นผู้โชคดี ไม่ว่าจะยากดี มีchanแค่ไหนก็ถือว่าเป็นผู้โชคดี อาจจะหนึ่งในล้าน หนึ่งในสิบล้าน หนึ่งในร้อยล้านก็ได้ พระพุทธเจ้าเคยเปรียบว่า เม็ดทรายที่ติดปะลายเล็บของพระองค์เมื่อเทียบกับทรายทั้งมวลในมหาปฐพีนั้น แต่กต่างกันมากเหลือเกิน เม็ดทรายที่ติดปะลายเล็บของพระองค์เปรียบเหมือนกับสัตว์ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ แต่ว่า เม็ดทรายทั่วมหาปฐพีนั้น คือสรรพสัตว์ที่ไม่มีโอกาสได้มาเกิดเป็นมนุษย์

เราเป็นผู้โชคดีอันน้อยนิด จึงควรพัฒนาตนให้เข้าถึงประโยชน์สูงสุดแห่งความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่เพียงแค่หาเงินหาทอง ไม่ใช่เพียงแค่เสพสุขสนุกสนานเท่านั้น นั่นเป็นการใช้เวลาและใช้ความเป็นมนุษย์ของเรารอย่างสูญเปล่า อย่างไม่คุ้มค่า นับเป็นการ "เสียของ" อย่างยิ่ง ถ้าเราไม่ใช้โอกาสที่มีอยู่เพื่อเข้าถึงประโยชน์สูงสุดเท่าที่มนุษย์จะพึงได้

พระพุทธเจ้าครรสิ่งว่า "อริยโภคตระธรรม เป็นทรัพย์ประจำตัวของทุกคน" อธิบายโภคตระธรรม คือ ภาวะที่อยู่เหนือโลกหรือพันทุกๆ นี้คือศักยภาพหรือสมบัติที่เรามีกันทุกคน แต่คนในโลกนี้ก็คุณที่กระหนกกว่า นี้คือทรัพย์ประจำตัวที่ควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ แต่เมื่อใดก็ตามที่เรากระหนกกว่าเวลาเหลือน้อยลง เราจะเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากอริยทรัพย์นี้ เพื่อช่วยให้เราเข้าถึงสภาวะแห่งความพันทุกๆ ซึ่งเป็นความสุขอย่างยิ่ง นี้คือศักยภาพอันล้ำค่าที่สัตว์ทั้งหลายไม่มีเหมือนอย่างเรา

แม้แต่เทวคุณในสวรรค์ชั้นต่างๆ ก็ไม่มีศักยภาพอย่างนี้ นี้คือเหตุผลที่ว่าทำไมพระพุทธเจ้าจึงมาอุบัติในโภคตระธรรม ไม่ใช่บนสวรรค์ชั้นใด เพราะภาวะแห่งความเป็นมนุษย์นั้น เดิมไปค้ายศักยภาพที่จะทำให้ปุถุชนได้พันทุกๆ บรรลุอิสรภาพอย่างแท้จริง และสามารถพัฒนาตนเป็นพระพุทธเจ้าที่อยู่เหนือเทวคุณมาก พรหม ทั้งหลายได้

เมื่อเรากระหนกกว่าเวลาเราเหลือน้อยลง ในด้านหนึ่ง เราจะพยายามใช้เวลาที่มีอยู่ให้เต็มที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

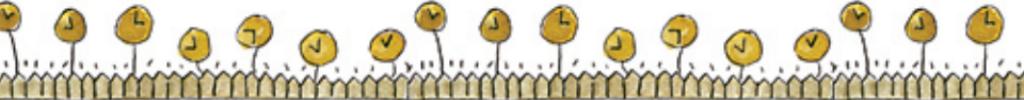
คังที่ร่วมมา อีกด้านหนึ่งเราจะตระหนักว่า สักวันหนึ่งเราต้องตาย
คังนั้นจึงควรคิดถึงการเตรียมตัวตาย

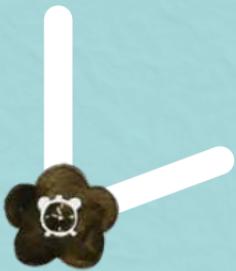
ทุกวันนี้ผู้คนส่วนใหญ่นึกถึงการมีชีวิตที่ดี แต่จะมีกี่คน
ที่นึกถึงเรื่องการตายดี คนที่คิดถึงแต่ชีวิตที่ดี ไม่ว่าชีวิตที่ดี
ของเขามายถึงอะไรก็ตาม อย่างนี้เรียกว่าเขาเห็นแต่เพียงแค่
หน้ามือ แต่เขาลืมหลังมือ ชีวิตกับความตายเป็นของคู่กัน
เหมือนหน้ามือกับหลังมือ ใครที่คิดถึงแต่ชีวิตที่ดีโดยไม่สนใจ
เรื่องการตายดีเลย ก็เหมือนกับการคิดเพียงแค่ครึ่งเดียว

๗๒

РОДАЧЕВА

ทำไม่ผู้คนจึงไม่คิดเรื่องการตายดี ก็เพราะว่าเขามิ
ตระหนัก ไม่เฉลี่ยวใจว่าเวลาของตัวเหลือน้อยลง และความ
ตายเป็นสิ่งที่แน่นอน เมื่อเราตระหนักว่าเราจะต้องตายและ
ถ้าจะตายขอให้ตายดี ก็ย่อมเห็นความสำคัญของการเตรียมตัว
เตรียมใจ ในทำนองเดียวกับที่โครงสร้างปฐรถนาชีวิตที่ดี
ก็ต้องมีการเตรียมตัว เช่น เข้าเรียนตั้งแต่ปฐม แม้อยู่
อุดมศึกษา ทั้งหมดนี้ก็เพื่อนำไปสู่ชีวิตที่ดี แต่คำรามที่ล่ำเลย
ไม่ได้ก็คือ เราให้เวลามากน้อยเพียงใดกับการตายดี

การที่คนเราได้เกิดมาเป็นมุษย์นั้น
เป็นของยากอย่างยิ่ง
เราทุกคนก็อ้วว่าเป็นผู้โชคดี
ไม่ว่าจะยากดีมีงานแคร์ให้ก็คือผู้โชคดี
อาจจะหนึ่งในล้าน หนึ่งในสิบล้าน
หนึ่งในร้อยล้านก็ได้

กำความดี และรู้จักปล่อยวาง

เมื่อได้ก้ามที่เราคระหนักว่าเวลาเหลือน้อยลง เราเก็บรู้สึกว่าจำเป็นมากที่เราจะต้องเตรียมตัวเพื่อการตายดี ตายดีคืออะไร ตายดีคือการตายอย่างมีสติ ไม่ทุรนทุราย ตายโดยยอมรับความตายได้ ไม่ปฏิเสธ ไม่ผลักไส รวมทั้งเมื่อตายแล้ว ก็ไปสุคติ ไม่ไปอบาย คือยิ่งกว่านั้นก็คือ เห็นธรรมแจ่มแจ้ง จนหลุดพ้นจากวัฏฐสงสาร

การสร้างความดี หลักหนึ่งคือความชั่ว เป็นการเตรียมตัวอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ตายดี ในทำนองเดียวกัน การทำหน้าที่ของคนให้ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมทั้งการพัฒนาตนเพื่อเจ้าถึงความสุขที่ประเสริฐ สิงเหล่านี้ก็เป็นวิถีสู่การตายดีเช่นกัน พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ เคยกล่าวว่า "จ้าพเจ้าไม่มีความชั่ว ซึ่งทำไว้ในที่ใดเลย จะนั้นจ้าพเจ้า จึงไม่ห่วนเกรงความตายที่จะมาถึง" อีกแห่งหนึ่งท่านกล่าวเป็นภาษาไทยว่า "ตั้งอยู่ในธรรมแล้ว ไม่ต้องกลัว娑โลก" ดังนั้นการทำความดี การดำเนินชีวิตบนหนทางแห่งธรรมะ คือการเตรียมตัวสู่การตายดีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม จะเป็นการดียิ่งก็ถ้าได้หากว่าเราทำอีกอย่างหนึ่ง นั่นก็คือการปล่อยวาง ถ้าปล่อยวางไม่ได้เมื่อความตายมาถึง ก็จะตายอย่างทุกข์ทรมานและอาจไปสู่ทุกคติได้

คนดีจำนวนไม่น้อยตายด้วยอาการกระสับกระส่าย เพราะเขายังปล่อยวางไม่ได้ อาจจะมีความยึดคิดในลูก ในคนรัก ในพ่อแม่ ในทรัพย์สมบัติ หรือแม้กระทั่งในหน้าที่การงาน บางคนกระสับกระส่ายไม่ยอมตายเพราะว่าโบสถ์ที่คัวเองรับปากว่าจะสร้างให้เสร็จนั้น ยังสร้างไม่เสร็จ บางคนใกล้

ชายแท้ก็ทุรนทุราย เพราะนึกถึงความไม่คิดที่เคยทำ ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องเล็กน้อย

แม่สิคนหนึ่งเคร่งศีลมาก วันหนึ่งขณะที่กำลังซักเสื้อยู่ได้เห็นมุดสายอยู่ในกระถาง แม่รู้สึกเสียใจมาก เป็นทุกๆ เพราะรู้สึกว่าศีลพร่อง ศีลทะลุ เนื่องจากได้ทำปานาดิบادที่จริงๆ ก็ไม่ควรคิดเช่นนั้น เพราะมันเป็นความไม่ตั้งใจ ไม่ได้เจตนา แต่เนื่องจากความคิดยังในศีลจึงทำให้รู้สึกไม่สบายใจ ครุ่นคิดเรื่องนี้ด้วยความหม่นหมองอยู่ตลอดเวลา หลังจากนั้นไม่กี่วันก็เกิดหัวใจวายตายระหว่างทันทัน จิตสุกด้วยนึกถึงมุดที่หายใจในกระถางด้วยความรู้สึกเศร้าหมอง ปล่อยวางไม่ได้ pragmatically แม่ชืนนั้นไปอย่างเลย

คั้นน้ำจ้าเรออย่างดีเราก็ต้องฝึกใจให้รู้จักปล่อยวาง ด้วย ไม่ใช่ฝึกเฉพาะตอนใกล้ตาย แต่ว่าต้องฝึกในชีวิตประจำวัน ของเรอย่างต่อเนื่อง เมื่อเจอะอะไรที่กระแทบใจให้รู้จักปล่อยวาง เช่น เงินหาย แทนที่จะเสียใจ ก็ถือเป็นแบบฝึกหัดในการปล่อยวาง โทรศัพท์หาย คือโจทย์ทดสอบว่าเราจะผ่านมันไปได้ไหม เมื่อถูกคนคำหนิ ต่อว่าค่าทอ เราปล่อยวางได้ไหม

หรือยังเก็บเอามาตอกย้ำเข้าเติมจิตใจ จนกระทั้งกินไม่ได้นอน
ไม่หลับ ถ้าเรายังปล่อยวางคำพิจินนินทาไม่ได้ เราถึงคงตายคี
ได้ยาก

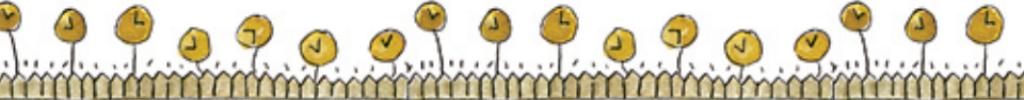
การปล่อยวางไม่ใช่เรื่องที่คิดเอ้า
แต่เกิดจากการฝึกฝนจิตใจที่เรียกว่าการนา
การเจริญสติปัฏฐาน
เป็นการนาที่ช่วยให้ใจปล่อยวาง
ปล่อยวางกับอารมณ์

และความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้น
โดยเฉพาะที่กินแทนใจหรือเป็นคันใจให้เป็นทุกข์
เพียงแค่รู้กับอารมณ์ที่เกิดขึ้น
รู้กับความคิดที่เกิดขึ้น
ก็ช่วยให้อารมณ์และความคิดนั้นหลุดไปจากใจ

ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยวางทรัพย์สมบัติที่อยู่นอกตัว
ปล่อยวางคนรักที่อยู่นอกตัว หรือว่าปล่อยวางอารมณ์ความรู้สึก
นึกคิดที่เกิดขึ้นในใจ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการตายคี

ยังไม่ต้องพูดถึงว่า ปล่อยวางได้มากเท่าไหร่ ก็พร้อมตายมากเท่านั้น ยิ่งปล่อยวางความยึดมั่นในตัวตน กล่าวคือ ภารนาณมองเห็นความจริงว่า ไม่มีตัวฉัน เมื่อนั้นก็ไม่มีความกลัวตาย หลงเหลืออยู่ ภาระแบบนี้แหล่ที่ท่านอาจารย์พุทธอทาสเรียก ว่า "ตายก่อนตาย"

ถ้าเราทำในสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการทำความดี การทำหน้าที่ที่ควรทำให้สมบูรณ์ ไม่มีความรับผิดชอบใดที่คั่งค้าง และฝึกฝนพัฒนาตนเพื่อเข้าถึงความสุขอันประณีต ทั้งรู้จักปล่อยวางได้ ก็จะทำให้เรามีชีวิตอย่างเป็นสุข สงบเย็น และเมื่อถึงเวลาที่เราจะต้องตาย เรา ก็ไม่กลัว ไม่หวั่นไหว เพราะเรากล้มใจในความดีที่ได้ทำ ไม่มีความรู้สึกผิดคิดค้างใจ เพราะได้ทำหน้าที่คือพระศาสนา คือบุพการี คือส่วนรวมอย่างครบถ้วนไม่บกพร่อง สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของการบำเพ็ญสุ่ชีวิตที่คือและการตายดี แต่จะทำเช่นนั้นเราต้องไม่ผิดผ่อน เพราะเราตระหนักรู้ว่าเวลาของเราเหลือน้อยลงทุกที

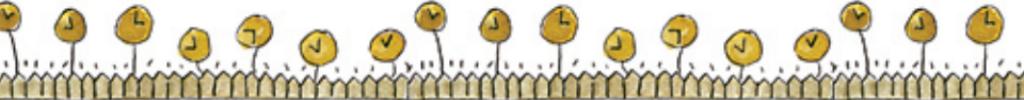

จัดลำดับความสำคัญ

ในท่านองเดียว กัน เมื่อเราเฉลี่ยวใจหรือกระหนกอยู่เสมอ ว่าเวลาของเรายังไงในโลกนี้ เหลืออันน้อยลงไปเรื่อยๆ แล้ว อาทิตย์ เชื่อว่าเราจะจัดลำดับความสำคัญของสิ่งค่างๆ ในชีวิตเราใหม่ เราจะไม่เห็นเงินทองเป็นความสำคัญอันดับแรกที่จะต้องหา จนกระทั่งทุ่มเทเวลาทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อมัน เราจะเห็นว่าการ ทำความคิดและการปฏิบัติธรรมเป็นเรื่องสำคัญ เราจะลดคละสิ่ง ที่ไม่สำคัญให้เหลือน้อยลง

ในชีวิตของเราแต่ละวันมีอะไรต่ออะไรที่กินเวลาเราไปมากmany แต่เรามักจะไม่ค่อยจัดลำดับความสำคัญว่าอะไรที่ควรทำก่อน อะไรที่ควรทำทีหลัง หลายคนรู้สึกว่าลักษณะครัวไทยจะครากรากเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคุยกัน ไม่คุ้นใจได้ นั่น เพราะเขามาไม่ได้เฉลียวใจว่าเวลาเขาเหลือน้อยลง แต่ถ้าหากเราตระหนักร่วมกันว่าเวลาของเราเหลือน้อยลงไปเรื่อยๆ เราคงจะไม่เสียเวลาไปกับลักษณะเหล่านั้น เราคงไม่เสียเวลาไปกับการเล่นเกมส์คุกคักเป็นชั่วโมง การเล่นไลน์หรือเฟซบุ๊กที่หลายคนบอกว่าไม่เล่นไม่ได้ ต้องเล่นทุกวัน จะลดความสำคัญลง ถึงขั้นว่าทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้ ซึ่งก็จะทำให้เรามีเวลามากขึ้น เสียงบ่นว่าไม่มีเวลา ไม่มีเวลา ก็จะลดคนน้อยลง

หลายคนถึงแม้รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต แต่ก็ชอบผิดผ่อง ทั้งนี้เพราะเห็นว่ามันไม่มีเส้นตาย ไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน คังนั้นจะทำเมื่อไหร่ก็ได้ เช่น การเยี่ยมพ่อแม่ การให้เวลาแก่ลูก การปฏิบัติธรรม การออกกำลังกาย สิ่งเหล่านี้คร่าวๆ ก็รู้ว่าสำคัญ แต่เนื่องจากไม่มีเส้นตายว่าต้องทำวันนี้ วันนั้น ทำเมื่อไหร่ก็ได้ จึงผิดหวังประกันพรุ่ง เอาเวลาไปทำอย่างอื่นก่อน เช่น การงาน เพราะมักมีเส้นตาย หรือเป็น

เรื่องเร่งค่วน ต้องรีบทำ รีบส่ง

แต่่งานการไม่ใช่สิ่งเดียวที่มีเส้นตาย สิ่งที่ไม่สำคัญ
หลายอย่างก็มีเส้นตาย เช่น มิดโนท์เซล หรือเซลล์อุตสาหกรรม
มีเส้นตายว่าแค่คืนนี้เท่านั้น หรือมีแค่วันนี้เท่านั้น ตอนเสร็จ
ของนักร้องซื่อคง ก็มีกำหนดเวลาแค่ไม่เกินวันเท่านั้น หลายคน
จึงคัดสินใจไปซื้อปาร์ตี้ไปพังตอนเสร็จก่อน ส่วนเรื่องอื่น ถึง
แม่สำคัญแค่ไหน เอาไว้วันหลัง เพราะทำเมื่อไหร่ก็ได้ สุขท้าย
เวลาของเขาก็หมดไปกับสิ่งที่ไม่สำคัญวันแล้ววันเล่า เดือนแล้ว
เดือนเล่า ปีแล้วปีเล่า จนกระทั่งสิ่งสำคัญที่ควรทำก็ไม่ได้ทำ

มีพิธีกรโทรทัศน์คนหนึ่งประสบความสำเร็จในการ
ทำงานมาก เขาเห็นว่าควรใช้ประโยชน์จากช่วงขาขึ้นให้มาก
ที่สุด คั่นนั้นจึงทุ่มเทเวลาเกือบทั้งหมดให้แก่การทำงาน เขายัง
ตั้งใจว่าจะทุ่มเทให้กับการงานสัก ๒๐ ปี ถึงตอนนั้นเขาก็จะ
อายุ ๕๐ เศษ มีเงินมากพอที่จะคุ้มครองครอบครัวให้มีความสุข
มีชีวิตที่มั่นคงและได้ใช้ชีวิตตามใจอย่าง แต่ปรากฏว่าเขา
ทำงานได้แค่ ๑๐ ปีก็พบว่าตัวเองเป็นมะเร็ง โรคร้ายลุกคลาม
เร็วมากจนกระทั่งเขาอยู่ในระยะสุดท้าย เมื่อถึงตอนนั้น เขายัง

จึงรู้สึกว่าตัดสินใจพลาดไป เพราะตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมา เขายังไม่มีเวลาให้กับลูกเลย

ตอนท้ายของชีวิต เขายังได้เขียนบันทึกมีข้อความตอนหนึ่งว่า "ผมเสียใจอยู่ตลอดมาที่มีเวลาให้กับครอบครัวน้อยเกินไป อย่างบอกลูกว่า ถ้าพ่อเลือกได้ พ่อคงอยู่บ้านให้มากกว่านี้" แต่เวลาของเขายังเหลือน้อยแล้ว เขายังไม่สามารถทำอย่างที่เขาต้องการได้ เพราะหลังจากนั้นไม่กี่เดือนเขาก็เสียชีวิต

อาจมาเชื่อว่าถ้าคนเราคระหนักตั้งแต่ต้นว่าเวลาของคนเหลือน้อยลงไปทุกที เราคงไม่ทุ่มเทเวลาให้กับอาชีพการทำงาน จนแทนไม่มีเวลาให้ลูก กรณีคือว่าวันนี้ทำงานหนัก แล้วพรุ่งนี้ค่อยมีเวลาให้ลูกเป็นความคิดที่ประมาณ เวลาของเรางดงาม และเวลาของลูกนับวันจะเหลือน้อยลงไปทุกที ความตายจะมาเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ อาจเร็วกว่าที่เราคิดก็ได้

มีพยาบาลคนหนึ่งเล่าไว้ว่า เธอสนใจกับยาามาก เพราะข่ายคุณแลกเปลี่ยนตั้งแต่เล็ก เนื่องจากแม้มิ่นค่อยมีเวลาคุยกับเพื่อน ต้องทำงาน แต่เธอเริ่มห่างเหินหายเมื่อเขอไปเรียนพยาบาล

ในอีกจังหวัดหนึ่ง พ่อเรียนจบแม้กลับมาอยู่บ้านเดียวกับยาย แต่ก็มีเวลาพบประกันน้อยมาก เพราะงานของเอօหักมาก กลางคืนต้องอยู่เรเวเดือนละหลายครั้ง เอօอยากพายายไปเที่ยว แต่ก็ไม่มีเวลา จนกระทั่งวันหนึ่งยายป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล แต่เอօก็คิดใจที่イヤามาป่วยในโรงพยาบาลของเอօ

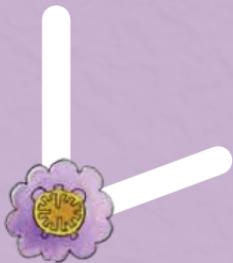
ยายเป็นคนพทลุง วันหนึ่งยายได้ข่าวว่าที่ทะเลน้อยมี การสร้างสะพานใหม่ ยายอยากเห็นสะพานนั้น จึงขอให้หลาน ช่วยพาไปดูหน่อย หลานบอกว่าได้ แต่ขอเป็นอาทิตย์หน้าจะ เพาะเสาร์อาทิตย์นี้เพื่อรับปริญญา หนูต้องไปช่วยงานเพื่อน ยายก็ไม่ได้ว่าอะไร แต่หลังจากการรับปริญญาของเพื่อนผ่าน พื้นไป พอดีวันจันทร์ ยายป่วยหนักต้องเข้าห้องไอซียู สุดท้าย ยายก็ไม่อกมาอีกเลย

เอօเสียใจมากที่ไม่สามารถทำตามที่ยายขอร้อง ยาย ไม่เคยขออะไรจากเอօเลย นี่คือเรื่องเดียวที่ยายขอเอօ แต่ เอօทำให้ไม่ได้ และที่เอօเสียใจมากก็เพราะว่าทะเลน้อยห่าง จากโรงพยาบาลเพียงแค่ 20 กิโลเมตร หากเอօไม่รีรอ พา ยายไปดูสะพานใหม่ในวันนั้นหรือวันรุ่งขึ้น เอօก็คงไม่มีเรื่อง คิดค้างใจ

ເຂົ້າສີກວ່າພລາຄມຫັນຕໍ່ ແລະທີ່ພລາດຖື່ເພຣະເຂອຄືກວ່າ
ຍາຍຍັງມີເວລາອົກມາກມາຍ ເຊົມໄດ້ຕະຮະໜັກວ່າເວລາຂອງຍາຍນັ້ນ
ເລື່ອນ້ອຍລົງໄປທຸກທີ ແມ່ເຂອຈະຮູ້ວ່າການພາຍາຍໄປຄູສະພານ
ທະເລນ້ອຍເປັນເຮືອງສຳຄັນ ແຕ່ເນື່ອງຈາກໄມ່ເສັນຕາຍ ເຊື່ອຈຶ່ງຄືດ
ວ່າພາຍາຍໄປອາທິຍ່າຫັນກີໄດ້ ໄນເໝືອນກັບການຮັບປິດຢູ່າງອອງ
ເພື່ອນ ມີກຳນົດເສັນຕາຍວ່າເປັນອາທິຍ່ານີ້ ດັ່ງນັ້ນເຂົ້າຈຶ່ງເລືອກ
ໄປໜ່າຍງານເພື່ອນກ່ອນ ສ່ວນການພາຍາຍໄປເຖິງນັ້ນເອາໄຫີ່ຫລັງ

ມີຄົນເປັນອັນມາກທີ່ຄືດໄມ່ຕ່າງຈາກເຂົ້າ ອີ່ເລືອກທີ່ຈະຜັດຜ່ອນ
ສິ່ງສຳຄັນ ເພີ່ງພຽງວ່າໄມ່ມີກຳນົດເວລາທີ່ແນ່ນອນ ສ່ວນສິ່ງທີ່
ມີກຳນົດເວລາແນ່ນອນ ແມ່ໄມ່ສຳຄັນເທົ່າ ແຕ່ກີ່ທຳກ່ອນ ນີ້ເປັນ
ຕ້ວອຍ່າງຂອງການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນທີ່ໄມ່ຄູກຕ້ອງ ສິ່ງທີ່ໃຫ້
ຫລາຍຄນຮູ້ສຶກຜິດໃນເວລາຕ່ອມາ ແຕ່ຫາກເຮາເຕືອນໃຈອູ້ເສັນວ່າ
ເວລາຂອງເຮາແລະຂອງຄນທີ່ເຮົາຮັກນັ້ນເລື່ອນ້ອຍລົງ ເຮາຈະຈັດລຳດັບ
ຄວາມສຳຄັນໃໝ່ ແລະຕະຮະໜັກຫຼັກວ່າອະໄຮຄວາທຳກ່ອນ ອະໄຮ
ຄວາທຳຫລັງ

หลายคนก็แม้รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญของชีวิต
แต่ก็ชอบผิดผ่อน
กันนี้พราะเห็นว่ามันไม่มีเส้นตาย
ไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน
ดังนั้นจะทำเมื่อไหร่ก็ได้

แบบอย่าง ผู้ไม่ประนากໃนซేට

การปฏิบัติธรรมก็เข่นเดียวกัน ถ้าเราตระหนักว่าเวลาเราเหลือ
น้อยลง เราถึงคงไม่คิดว่าปฏิบัติธรรมเอาไว้晚หลัง ปฏิบัติธรรม
นั้นไม่มีเวลาที่แน่นอน ทำเมื่อไหร่ก็ได้ หลายคนจึงคิดว่าเอาไว
สิ้นปีค่อยทำ ปรากฏว่าพอถึงสิ้นปี ก็ต้องเลื่อนอีก เพราะมี
อย่างอื่นที่ค่อนกว่าหรือน่าสนใจกว่ามาແย่งชิงเวลาไป สุดท้าย
ผ่านไป ๕ ปี ก็ยังไม่มีเวลาปฏิบัติธรรม จนกระทั้งพบร่วงตัวเอง
เป็นมะเร็ง แล้วก็ทำใจไม่ได้ เพราะไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจ
ไว้เลย

ถ้าเราคระหนักว่าเวลาเราเหลือน้อย ความตายใกล้เข้ามาทุกที จะมีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นในใจ นั่นคือ สังเวช สังเวชในภาษาไทยแปลว่าความสลดหดหู่ แต่ภาษาบาลี หมายถึงความรู้สึกกระตุนใจให้ได้คิด เร้าเตือนใจให้ไม่ประมาท เป็นคำเร่งให้ทำสิ่งที่ควรทำ เช่น เราไปสังเวชนียสถาน และเกิดสังเวชขึ้นมา ในความหมายที่เกิดแรงกระตุนเร้าใจให้เร่งปฏิบัติธรรมให้ทำความดี ถ้ามีความรู้สึกแบบนี้ ถือว่าสำเร็จประโยชน์จากการไปสังเวชนียสถาน แต่ถ้าไปแล้วแครู้สึกปลาบปลื้มว่าได้ทำบุญ แต่ว่าสังเวชไม่เกิดขึ้น ก็ถือว่ายังได้ประโยชน์ไม่คุ้มกับที่ได้ไปสังเวชนียสถานไม่ หรือไม่เกิดประโยชน์คังที่พระพุทธอเจ้าทรงมุ่งหวัง

ถ้าคระหนักว่าเวลาเราเหลือน้อย เราจะเกิดสังเวช เกิดแรงกระตุนเร้าเตือนใจให้รีบทำสิ่งที่สมควรทำ ตัวอย่างเช่น สมัยพุทธกาล มีลูกมหาเศรษฐีซึ่ง นันทิยะ วันหนึ่งได้ฟังธรรมจากพระพุทธอเจ้าที่วัดเซചวัน ก็เกิดความเลื่อมใส ขอบริจาคพระพุทธองค์ พระองค์ให้ไปนอนณูนาคพ่อแม่ก่อน แต่เมื่อ นันทิยะไปขอแล้วพ่อแม่ไม่ยอม แม่ลึงกับร้องให้ฟูมฟายให้ลูกเปลี่ยนใจ นันทิยะจึงคิดหนัก

คืนนั้นระหว่างที่เคนครุ่นคิดอยู่ถึงเรื่องนั้น นันทิยะได้ผ่านบ้านซ่างทอง เห็นเศษตั้งอยู่ เป็นศพของลูกสาว ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกับเขา เออตายะทันหัน นันทิยะจึงเห็นความไม่เที่ยงของชีวิต ไม่รู้ว่าตัวเองจะตายเมื่อใด เกิดความสังเวช จึงกลับมาที่บ้านและยืนยันกับพ่อแม่ว่าจะบวชให้ได้ ครั้นพ่อแม่ไม่อนุญาต นันทิยะจึงประท้วงค้ายารอค้ออาหารจนร่างกายผ่ายผอม พ่อแม่กล่าวว่าลูกจะตายจึงอนุญาตให้บวช

พระนันทิยะมีเกร็งประวัติน่าจดจำอย่าง หลังจากที่ท่านบวชได้ ๑๒ พรรษา วันหนึ่งได้ทราบว่าฟ้อแม่คอกอับได้กลับเป็นยาจก ต้องขอทานเลี้ยงชีพ ท่านจึงคิดจะสักนาเลี้ยงพ่อแม่ แต่เมื่อได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า ก็เปลี่ยนใจไม่สัก แต่หาเลี้ยงพ่อแม่ด้วยการบินนาตาม จนร่างกายของท่านผ่ายผอม ต่อมามีพระโ祐ทักฟ้องว่าท่านทำไม่ถูกต้อง เมื่อพระพุทธองค์ทราบก็ประทานสาสุการ "คีแล้ว ชอบแล้ว นันทิยะ เออตั้งอยู่ในกตัญญูคุณอันควรสรรเสริญ" ในเวลาต่อมาท่านก็ได้ปฏิบัติธรรมจนบรรลุอรหัตผล

อีกท่านหนึ่งที่เป็นคัวอย่างของสังเวชที่คือท่านพاهิยะท่านเคยคิดว่าตนเองเป็นอรหันต์ จนกระทั่งวันหนึ่งเพื่อนซึ่งเป็นเหตุการณ์บอกว่าท่านไม่ใช่เป็นพระอรหันต์คอก พระอรหันต์ที่แท้จริงอยู่ที่เมืองสาวัตถี คือพระพุทธเจ้า พ่อท่านพاهิยะรู้เช่นนั้นก็มุ่งหน้าไปที่เมืองสาวัตถีทันที เดินแบบไม่หยุดเป็นระยะทาง ๑๒๐ โยชน์ซึ่งไกลมาก ท่านเดินทั้งวันทั้งคืน ไปถึงสาวัตถีตอนเช้าครู่ ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่พระพุทธเจ้ากำลังเสด็จบินภาคต

ท่านพاهิยะเห็นเช่นนั้นก็คงไปเฝ้าพระพุทธเจ้ากลางถนน กราบทูลขอให้พระองค์แสดงธรรมถึง ๓ ครั้ง พระพุทธเจ้าปฏิเสธถึง ๓ ครั้ง โดยให้เหตุผลว่าไม่ใช่เวลาและสถานที่ อันสมควร แต่ท่านพاهิยะก็ยังยืนยันขอให้พระองค์แสดงธรรม ค้ายเห็นว่าชีวิตของตนและของพระองค์นั้นไม่เที่ยง กล่าวว่า คนอาจจะตายก่อนที่จะได้ฟังธรรมพระพุทธเจ้า สุคท้ายพระพุทธเจ้าก็ยอมแสดงธรรม ส่วนหนึ่งก็เพราะเห็นว่าจิตใจของท่านพاهิยะเริ่มสงบแล้ว ต่างกับตอนที่มาใหม่ๆ จิตใจรุ่มร้อน อย่างฟังธรรมมาก ความรุ่มร้อนดังกล่าวเป็นอุปสรรคทำให้เกิดความเห็นธรรมได้ยาก

เมื่อท่านพาหิยะใจเย็นลงแล้ว พระพุทธเจ้าก็แสดงธรรม
สั้นๆ ว่า

เมื่อเห็นก็สักแต่ว่าเห็น
เมื่อได้ยินก็สักแต่ว่าได้ยิน
เมื่อทราบก็สักแต่ว่าทราบ
เมื่อรู้แจ้งก็สักแต่ว่ารู้แจ้ง
ในการนั้นท่านย่อมไม่มี
ในการใดท่านไม่มี
ในการนั้นท่านย่อมไม่มีในโลกนี้และโลกหน้า
ไม่มีในระหว่างโลกทั้งสอง
นี้แล้ว เป็นที่สุดแห่งทุกๆ

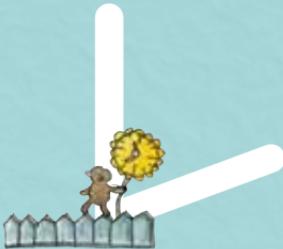
เมื่อได้ฟังเช่นนั้น ท่านพาหิยะกับบรรลุธรรมเป็นพระ
อรหันต์ทันที ได้ชื่อว่าเป็นเอตทัคคะที่บรรลุธรรมได้ไว แล้ว
ท่านก็ตักสินใจออกบวช ขณะที่ออกไปหาบานตร หาจีวร ปราถนา
ว่าถูกวิวัคคาย เหตุค้างกล่าวเกิดขึ้นหลังจากที่ท่านได้ฟัง
ธรรมจากพระพุทธองค์เพียงประเดียวเดียว แสดงให้เห็นถึง
ความไม่จริงของชีวิตอย่างชัดเจน ตรงกับที่ท่านได้ปรากฏ

พระพุทธองค์ น่าคิดว่าหากท่านไม่ได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์ ณ ที่ตรงนั้น อาจพลาดโอกาสที่จะได้ฟังธรรมไปตลอดชีวิตเลยก็ได้ เพราะตายเสียก่อน

การที่ท่านพากิษะยืนยันว่าจะขอฟังธรรมให้ได้ตอนนั้น เป็นเพราะท่านบังเกิดสังเวช กระหนกวาเวลาของคนเองเหลือน้อย แค่ไม่รู้ว่าน้อยเท่าไหร่ ท่านไม่รู้เลยว่าจริงๆ แล้วเวลาของท่านเหลือน้อยมาก เหลือแค่ไม่ถึงนาที แต่การที่ท่านมีความตื่นคัวในเรื่องนี้ ทำให้ท่านบรรลุธรรมก่อนสิ้นลม นับว่าได้ใช้ประโยชน์จากความเป็นมนุษย์อย่างคุ้มค่า

เราไปสังเวชนียสถาน แล้วเกิดสังเวชขึ้นมา
ในความหมายที่เกิดแรงกระตุ้นเร้าใจ
ให้เร่งปฏิบัติธรรม ให้กำความดี
ถ้ามีความรู้สึกแบบนี้ ก็อ้วว่าสำเร็จประโยชน์
จากการไปสังเวชนียสถาน

มีสติอยู่กับปัจจุบัน

เมื่อไรก็ตามที่เราคระหนักว่าเวลาเราเหลือน้อย อะไรที่สำคัญ
เราจะรีบทำ เราจะไม่ผิดผ่อน เราจะไม่รีรอ แต่ก็ไม่ได้หมาย
ความว่า ต้องเร่งรีบ หลายคนคิดว่าเวลาของคนเหลือน้อยลง
แล้ว ดังนั้นจึงรีบๆ ทำ หรือทำหลายๆ อย่างพร้อมกัน อันนี้
เป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แม้ว่าเวลาของเราจะเหลือน้อย แต่
เมื่อเราทำอะไรก็ตาม ก็ไม่ควรเร่งรีบ หรือร้อนรน ใจควรอยู่
กับปัจจุบัน จะจ่ออยู่กับสิ่งนั้น ไม่ต้องคิดถึงหรือกังวลกับงาน
อื่นที่อยู่ข้างหน้า

เราคงเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า "เดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ ทำทีละอย่าง" แม้วงเวลาจะเหลือน้อย แต่เมื่อเดินก็ต้องเดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ ทำทีละอย่าง เมื่อทำสิ่งใด ใจอย่าร้อน อย่ารีบร้อน แม้เป็นงานเล็กน้อย หรือเป็นงานที่ไม่สำคัญ ก็ควรใส่ใจกับงานนั้นอย่างเต็มร้อย บางคนคิดว่าเวลาฉันเหลือน้อยแล้ว คั่งนั้นฉันจะต้องทุ่มเทให้กับการปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่ อะไรที่ไม่ใช่การปฏิบัติธรรมก็ไม่อยากทำ หรือถ้าต้องทำก็ทำแบบเร่งรีบ เพื่อจะได้ไปปฏิบัติธรรม อันนี้เป็นการวางแผนใจที่ผิด

สมัยที่หลวงพ่อชา สุภัทโธ ยังเป็นพระหนุ่ม มีช่วงหนึ่งท่านได้ไปปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่กิ่นธี จันทิโย ตอนนั้นท่านมีไฟแรงมาก อายุแค่ ๓๐ ต้นๆ ท่านมุ่งมั่นในการปฏิบัติธรรม ทำความเพียรอย่างไม่คละ เดินจงกรมและนั่งสมาธิทั้งวันทั้งคืน ไม่สนใจทำอย่างอื่น วันหนึ่งท่านเห็นจีวรขาดวิน จึงต้องพากการเดินจงกรม มาปะซุนจีวร แต่ใจของท่านนึกถึงการภาวนาตลอดเวลา จึงรีบปะซุน อยากให้เสร็จไวๆ

หลวงปู่กินรีสังເກຫົ່ນ ຈຶ່ງທັກວ່າ "ທ່ານຈາ ທ່ານຈະຮົບຮ້ອນໄປທໍາໄມເລ່າ" ລວງພ່ອຍຫາຕອບວ່າ "ພມອຍາກຈະໃຫ້ເສຣົຈເວົາ ຄຣົບ" ລວງປູກິນຮົດາມວ່າ "ເສຣົຈແລ້ວທ່ານຈະທຳອະໄລລ່າ" ກີ່ໄດ້ ຄຳຕອບວ່າຈະໄດ້ໄປກວາງນາ ລວງປູກິນຮົງເຕືອນທ່ານວ່າ "ທ່ານຈາ ທ່ານຮູ້ໃໝ່ ນັ້ນເຢັບຜ້າຜືນນີ້ກໍພວກເຮົາໄດ້ ທ່ານຄຸງທິດຕົວເອງຊີວ່າເປັນອຍ່າງໄວ ແລ້ວກີ່ແກ້ໄມນັ້ນ ທ່ານຈະຮົບຮ້ອນໄປທໍາໄມເລ່າ ທຳອຍ່າງນີ້ເສີຍຫາຍໝາດ ຄວາມອຍາກມັນເກີດຂຶ້ນທ່ວມໜ້າ ທ່ານຍັງໄມ້ຮູ້ເຮື່ອງຂອງຄນອົກ"

ເມື່ອຕະຫຼາດວ່າເວລາແຫຼ້ອນ້ອຍ ກີ່ໄມ້ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ຈະຕ້ອງເຫຼັດແຕ່ນັ້ນພວກເຮົາ ອຍ່າງອື່ນໄມ່ທຳເລີຍ ມີນາກກົງໄມ້ສົນໃຈຜ້າກົງໄມ່ສັກ ບ້ານກົງໄມ່ກວາດ ເພຣະເຫັນວ່າໄມ້ສຳຄັນ ອັນນີ້ໄມ້ດູກນະ ເມື່ອມີນາກົງຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຂອບກົງຄວາມໃສ້ໃຈ ແຕ່ຍ່າທຳແບບເຮົບາ ລານາ ແມ້ເວລາຂອງເຮົາຈະແຫຼ້ອນ້ອຍແຕ່ເມື່ອທຳອະໄກຕາມ ຄວາມທຳອຍ່າງມີສົດ ໃຈອຢູ່ກັບປັ້ງຊຸມັນ ເພຣະນັ້ນເຄື່ອງພວກເຮົາແບບໜຶ່ງ ອ່າຍ່າຮົບຮ້ອນເໜີອຸນຄນທີ່ຄືຄອງຢູ່ເສມວ່າໄມ້ມີເວລາ

"ໄມ້ມີເວລາ" ກັບ "ເວລາແຫຼ້ອນ້ອຍ" ມີຄວາມໝາຍຕ່າງກັນໃຫ້ຄວາມຮູ້ສຶກຕ່າງກັນ ດ້ວຍຮູ້ສຶກວ່າໄມ້ມີເວລາ ເຮົາຈະຮົບ ເຮົາຈະຮົບ

แต่ถ้าเราคระหนักว่าเวลาเราเหลือน้อยลง เราจะรีบทำสิ่งที่สำคัญก่อน เราจะไม่ผิดฝัน แต่ขณะเดียวกันก็จะไม่ทำลายฯ อย่างพ้ออมกัน แม้ต้องทำสิ่งที่เหมือนจะไม่สำคัญ สิ่งที่เป็นกิจวัตรประจำวัน แต่เราก็ควรให้ความสำคัญกับมันไม่น้อยไปกว่าการวางแผน ถ้าเราวางแผนนี้ได้ เราจะใช้เวลาอย่างมีค่า จิตของเราก็จะเจริญของงาน

จะว่าไปแล้ว หากน้อมใจอยู่กับปัจจุบัน
อยู่กับสิ่งที่กำ

ไม่ร่ำรับ ไม่ร้อนรน
เราลับจะมีเวลามากขึ้น
กว่าแต่ก่อนด้วยเช่น

นักธุรกิจคนหนึ่ง เป็นผู้หญิงเก่งที่เชื่อมั่นคนของมาก ทำงานหลายอย่างและคุณงานเหล่านั้นด้วยตนเอง ไม่ยอมกระหายงานให้ลูกชายหรือลูกน้อง แต่แล้ววันหนึ่งเกิดวิกฤตในชีวิต เพราะโครงการหนึ่งที่เธอทุ่มเทอย่างมาก ประสบความล้มเหลว เกิดความเสียหายมาก ทำให้เธอสูญเสียความ

เชื่อมั่นในตนเอง ถึงกับเคยคิดฆ่าตัวตาย เหตุการณ์นี้ทำให้ เอօเริ่มหันกลับมาทบทวนตนเอง ต่อมาเอօได้เข้าเรียนใน โปรแกรมหนึ่ง ซึ่งช่วยให้เอօเห็นข้อบกพร่องของตนเองหลาย อย่าง อย่างหนึ่งก็คือการชอบทำอะไรเร็วๆ ดังนั้นเมื่อเอօต้อง ทำโครงการเสนออาจารย์ เอօจึงเลือกโครงการ "เคี่ยวข้าวให้ ช้าลง"

ปกติเอօเป็นคนกินข้าวเร็วมาก ไม่ถึง ๕ นาทีก็เสร็จ แล้ว เพราะต้องรีบไปทำงาน เมื่อเอօหันมาเคี่ยวข้าวให้ช้าลง อยู่บ่นโถะอาหารนานขึ้น ก็มีเวลาสนทนากับคุณครูกับลูก ทำให้ ความสัมพันธ์กับลูกคึกคื้น

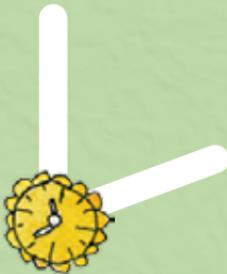
นอกจากนั้นการเคี่ยวข้าวให้ช้าลง ทำให้ใจเออนิ่งขึ้น แต่ก่อนเอօเคี่ยวข้าวไปปักกังวลถึงงาน ใจจึงร้อนรน อยากกิน ให้เสร็จไวๆ ครั้นเอօตัดสินใจกินอาหารให้ช้าลง มีสติกับการ กิน ก็ส่งผลให้เอօลดความร้อนรนในการทำงาน มีสติอยู่กับ งานมากขึ้น ผลที่ตามมาก็คือสุขภาพของเอօดีขึ้น โรคป่วย ห้องและโรค "หายใจไม่ทัน" ที่เป็นมาสิบกว่าปีกหายไปเป็น ปลิวทิ้ง

เมื่อเออใจเข็นขึ้น ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและลูกน้องก็ดีขึ้นด้วย มีความไว้วางใจกันมากขึ้น ต่อมาเอกสารโอนงานบางอย่างให้ลูกชายทำ ทำให้อ่อนมีเวลาว่างมากขึ้น แต่ก่อนเชื่อมไม่มีเวลาไปเยี่ยมพ่อเลย เพราะอ้างว่าไม่มีเวลา แต่ตอนนี้มีเวลาแล้วจึงไปเยี่ยมพ่อและพาพ่อไปเที่ยวได้ ทำให้ความสัมพันธ์ของเออกับพ่อดีขึ้น

เออพบว่าเพียงแค่ข้าวให้ช้าลง ทำให้คุณภาพชีวิตของเออดีขึ้นมาก แม้มีเวลาว่างมากขึ้นด้วย ตรงกันข้ามกับก่อนหน้านี้ เออรีบกินข้าว รีบทำงาน แต่กลับรู้สึกว่าไม่มีเวลาเลย คุณภาพชีวิตก็แย่ น่าแพลงใหม่ ยิ่งเร่งรีบ กลับไม่มีเวลาเหลือ แต่เมื่อทำอะไรให้ช้าลง กลับมีเวลาเหลือมากขึ้น ☺

“ไม่มีเวลา” กับ “เวลาเหลือน้อย”
มีความหมายต่างกัน ให้ความรู้สึกต่างกัน
ถ้ารู้สึกว่าไม่มีเวลา เราจะรีบ เราจะลุน
แต่ถ้าเราตระหนักว่าเวลาเราเหลือน้อยลง
เราจะรีบกำลังที่สำคัญก่อน
เราจะไม่ผิดผ่อน แต่ขณะเดียวกัน
ก็จะไม่ทำให้หายใจ อย่างพร้อมกัน

ພຣັອມຮັບຄວານຕາຍ

คงที่อาคมมาได้บอกแทคืนแล้วว่า ผู้คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยกระหนก
ว่าตัวเองมีเวลาเหลือน้อยลง จึงใช้วิธีแบบผิดทิศผิดทาง เจ้าแต่
ทำมาหากิน แบ่งกับเวลา แบ่งกับผู้อื่น เพื่อสะสมทรัพย์สมบัติ
หรือซื้อเสียงเกียรติยศ เพลิดเพลินกับการเศพสุข ไม่สนใจทำ
ความดี สร้างบุญบุคคล ไม่คำนึงถึงคนอื่น เจ้าแต่เปี่ยมเบียน
ผู้อื่น แม้ประสบความมั่งคั่งพรั่งพร้อมวัตถุ แท้ในที่สุดก็ต้อง
อยู่ร้อนนอนทุก夜 ชีวิตก็ไม่มีความสุข เพราะสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นไว้มาก

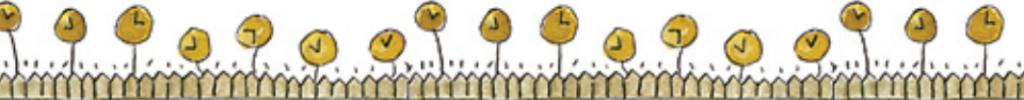
ใช่แต่เท่านั้น คนที่ใช้ชีวิตแบบนี้ เมื่อถึงเวลาตายก็จะมีความกลัว มีความคื้นกระหนก เพราะไม่เคยเตรียมตัวเตรียมใจ ไม่เคยเตรียมเสบียงบุญเพื่อภพหน้าเลย บางคนก็ทุรนثر้ายกระสับกระส่าย เพราะขัดปัญหานักความตาย บ้างก็รู้สึกผิดเสียใจกับชีวิตที่ผ่านมา หรือห่วงหาอาลัยทรัพย์สมบัติ วิกากังวลกับสิ่งที่จะมาถึง ถึงตอนนั้นแม้อยากกระเตรียมใจเพื่อเผชิญความตายด้วยใจสงบ ไม่ทุรนثر้าย ก็ทำได้ยาก เพราะฉะนั้นจึงเป็นมากที่เราต้องกระหนกอยู่เสมอว่าเวลาเราเหลือน้อยลง และให้เวลา กับ การเตรียมตัวเตรียมใจเพื่อพร้อมรับความตายอยู่เสมอ

๖๖

เรื่องราวด้วย

อย่างไรก็ตาม รู้ทั้งรู้ว่าเวลาเหลือน้อย แค่บ่อຍกรังคนเรามักหลงลืม เพราะมีสิ่งอื่นมากกระตุ้นให้เราสนใจอย่างอื่นมากมาย คังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องช่วยเตือนใจ

อะไรคือเครื่องช่วยที่ทำให้เรากระหนกเวลาเราเหลือน้อยลง ข้อที่หนึ่ง คือ การเจริญมรณสคิ ซึ่งก็คือการระลึกว่าเราต้องตายอย่างแน่นอน และจะตายเมื่อไหร่ไม่รู้ อาจจะหมายถึงคืนนี้ พรุ่งนี้ก็ได้ การเจริญมรณสคิทำให้เราเห็นความสำคัญ

ของการเร่งทำความดี ทำหน้าที่ที่สมควรทำ รวมทั้งฝึกใจให้ปล่อยวาง การเจริญมรณสติหากทำบ่อยๆ จะช่วยให้เราคุ้นชินกับความตาย และกลัวความตายน้อยลง

ประการต่อมาคือ การนับถอยหลัง ว่าความตายใกล้เข้ามาแล้ว ตอนนี้เครื่องข่ายพุทธิกาได้ทำแอพพลิเคชันอย่างหนึ่งที่ช่วยเรื่องนี้ได้ แอพพลิเคชันนี้ชื่อว่า "count down ชีวิต" วิธีใช้ก็คือ สมมติเราทำหน้าที่ เราจะมีชีวิตอยู่ถึง ๗๐ ปี แอพพลิเคชันตัวนี้จะบอกเราว่าจากนี้ไปเราจะเหลือเวลาอยู่ในโลกนี้นานเท่าใด มันจะนับถอยหลังทุกวัน เราจะเห็นเลยว่าวันเวลาของเราเหลือน้อยลงทุกที หายไปทีละนาที ทีละชั่วโมง ทีละวัน นี้เป็นอุบَاຍอย่างหนึ่งที่เตือนใจให้เราไม่ประมาทกับชีวิต

อันที่จริง แม้เราคั่งใจว่าจะอยู่ถึง ๗๐ ปี แค่เราอาจจะอยู่ไม่ถึงก็ได้ ความตายอาจมาเร็วกว่าที่เราคิด เพราะฉะนั้น เราต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เราสามารถดายได้ทุกเวลาที่พระพุทธเจ้าเคยตรัสว่า ภิกษุที่คิดว่าตนเองจะอยู่อีกหนึ่งวัน หนึ่งคืนแล้วตาย ยังนับว่าประมาท ภิกษุที่คิดว่าตนเองจะอยู่ได้

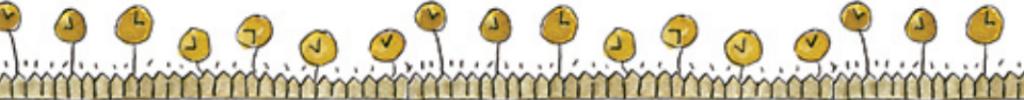
ອີກໜຶ່ງວັນແລ້ວຕາຍ ກົບປະປະມາທອຢູ່ ຜູ້ທີ່ຄືກວ່າຕົນເອງຈະຍູ້ອີກ
ຄຣິ່ງວັນແລ້ວຕາຍ ກົບປະປະມາທອຢູ່ ຜູ້ທີ່ຄືກວ່າຕົນເອງກິນຂ້າວໝາດ
ແລ້ວຕາຍ ກົບປະປະມາທອຢູ່

“
ຄນຖີ່ໃນປະນາກ
ຄົວຜູ້ກໍຕະຫັກວ່າວາຈອຢູ່ໄດ້ແກ່ຊ່ວະນະ
ເດືອຍວ້າວ ດ ຄຳ
ຮຽວຊ່ວະນະຫາຍໃຈວອກຫາຍໃຈຈາຂ້າ
ແລ້ວກີ່ສັນລຸນ
ເຮົາຄວຣເຈີ່ຍນນົມສຕິລື່ນີ້ຂັ້ນນັ້ນເລຍ
”

๖๘

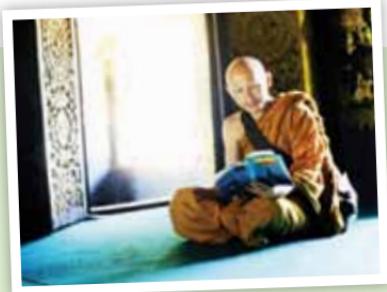
BOEKLAUWI
ໃຫ້ເຫັນ

ມີພະອີເບັດທ່ານໜຶ່ງກລ່າວວ່າ "ໄມ່ມີໂຄຮູ້ຫຮອກວ່າ 'ລມ
ຫາຍໃຈດັກໄປ' ກັບ 'ชาຕິຫັນ້າ' ອະໄຮຈະມາດຶງກ່ອນ" ອຢ່າໄປຄືກວ່າ
ລມຫາຍໃຈດັກມາຈະມາດຶງກ່ອນชาຕິຫັນ້າ ເຕຍມີກາເມີຕອີເບັດ
ກລ່າວວ່າ "ໄມ່ມີໂຄຮູ້ຫຮອກວ່າ 'ພຽງນີ້' ກັບ 'ชาຕິຫັນ້າ' ອະໄຮ
ຈະມາກ່ອນ" ແຕ່ກາເມີຕນີ້ຍັງໄມ່ກະຕຸນໃຈໃຫ້ເກີດສັງເວຊໄດ້ມາກພອ
ເທົ່າກັບການເຕືອນຕົວເອງວ່າ ທ່ານຈະມາດຶງກ່ອນລມຫາຍໃຈ
ດັກໄປກີ່ໄດ້

คำเตือนคังกล่าวทำให้เราเกิดความไม่ประมาทอยู่เสมอ
พระพุทธเจ้าตรัสว่า ความไม่ประมาทหรืออัปมาทธธรรม เป็น^๒
ยอดแห่งกุศลกรรมทั้งปวง ถ้าเราเตือนใจเราอยู่เสมอให้เกิด^๓
ความไม่ประมาท เราจะทำสิ่งที่ดีงาม และใช้วิชานองเราให้
เกิดประโยชน์คุ้มค่า รวมทั้งอาจจะได้รับประโยชน์สูงสุดของ
การเกิดเป็นมนุษย์ได้ด้วย

ในเมื่อเวลาเราเหลือน้อยลงทุกที เรายุติธรรมหัวเองบ้าง
ใหม่ว่า กำลังทำอะไรอยู่

ປະວັດ

พระไพศาลา วิสาโน

พระไฟศาลา วิสาโล นามเดิม ไฟศาลา วงศ์วรวิสิทธิ์ เป็นชาวกรุงเทพฯ เกิดเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๐ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จากโรงเรียนอัสสัมชัญ และสำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษา จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

၅၁၀

สมัยเป็นนักเรียน เริ่มสนใจปัญหาสังคม จึงเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบทและกิจกรรมอาสาสมัครค่ายฯ เมื่ออายุ ๑๕ ปี ท่านได้อ่านงานเขียนของท่านอาจารย์พุทธศาสนาฯ จึงได้ปลูกฝังความเป็นพุทธแต่งนั้นมา ทั้งยังสนใจงานหนังสือ โดยเริ่มจากการเขียนบทความตั้งแต่สมัยเรียนชั้นมัธยม ทั้งในระหว่างที่ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยเป็นสารานุยกรวารสารป้าเจริญสารอยู่ถึง ๑ ปีเต็ม

มีความสนใจค้านการเมือง ได้เข้าร่วมประท้วงในเหตุการณ์ ๑๕ ตุลาฯ ๒๕๐๑ ต่อมาชั่ว ๑ ตุลาฯ ๒๕๐๔ เคยไปร่วมอุดหนาร ประท้วงในแนวทางของหิงสา จนกระทั่งถูกกลุ่มปราบภายในมหา-วิทยาลัยธรรมศาสตร์ และถูกคุมขังเป็นเวลา ๓ วัน เมื่อออกจากคุกแล้วได้มาราทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ก่อรุ่มประสานงานศาสนานเพื่อสังคม

คั้งແຕ່ປີພຸດທະກຣາຊ ๒๕๐๔ ດຶງພຸດທະກຣາຊ ๒๕๒๑ ້່ນງານດ້ານສຶກອິນນຸ່ມຍັນ ທ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖຸກຄຸມຂັ້ງຄ້ວຍສາເຫຼຸທາງການເມືອງ ທີ່ສາມາລາດຳເນີນການປະສົບຜລສໍາເຮົາ ເມື່ອຮູ້ປາລອອກກວ່າມາຍນິໂທເມກຣມຜູ້ຕ້ອງຫາ ກຣນີ ๖ ຕຸລາຄມ ๒๕๐๔ ປະມານ ๗,๐๐๐ ກວ່າຄນ

ພຣະໄພຄາລ ວິສາໂລ ອຸປະສົບທີ່ເມື່ອພຸດທະກຣາຊ ๒๕๒๑ ດນວັດທອນນັກຸນ ກຽມເທັມທານຄຣ ເຮັນກຣມຊູ້ານຈາກຫລວງພ່ອເຖິ່ນຈົກຕສູກາ ວັດສນາມໃນ ກ່ອນໄປຈຳພຣ່າແຮກ ດນວັດປ່າສຸກະໂໂຄ ຄໍາເກົ່າ ແກ້ກວ້ວ ຈັງຫວັດຊ້ຍກຸມ ໂດຍສຶກໜາອ່ອມກັບຫລວງພ່ອຄໍາເຖິ່ນ ສຸວນໂລນ ແຕ່ແຮກທ່ານຄັ້ງໃຈະບວກເພີ້ງ ຕ ເຄືອນ ແຕ່ມີ່ອການປົງປັບປຸງອ່ອມເກີດຄວາມກໍາວໜ້າ ຈຶ່ງບວກຕ່ອງເຮື່ອຍໍາ ຈົນຄຽບຮອບ ຕ ພຣ່າໃນປີພຸດທະກຣາຊ ๒๕๕๗ ນີ້

๗๑

ບັນຫຸ້ນທ່ານເປັນເຈົ້າວາສັກປ່າສຸກະໂໂຄ ແຕ່ສ່ວນໃໝ່ຈະຈໍາພຣາຍ່ອີ່ວັດປ່າມທາວັນ (ກູ່ຫລງ) ເພື່ອຮັກໜາອ່ອມໜາຕີແລະອນ່ອຮັກໜ່າປ່ານອາກາກາຮັດບ່ອນປົງປັບປຸງອ່ອມພັດນາຈິງຈອມແລະອບນ່ອນໂຄງການເພື່ອຄວາມຕາຍອ່າຍສັບຕ່ອນເນື່ອງຄລອຄມາແລ້ວ ທ່ານຍັງເປັນປະຄານເກົ່າວ່າພຸດທະກ ກຣມການມູລນິອີໂກມຄົມທອງ ກຣມການສັດບັນສັນຕິສຶກໜາ ກຣມການມູລນິອີສັນຄິວິດ ແລະກຣມການທີ່ປັບປຸງສັດບັນສັນຕິສຶກໜາ ແລະກຣມການມູລນິອີສັນຄິວິດ ແລະກຣມການທີ່ປັບປຸງສັດບັນອາຄຣມຕິລີ່ມ ເປັນກໍາລັງສຳຄັນໃນເກົ່າວ່າສັນຄິວິດ

ພຣະໄພຄາລ ວິສາໂລ ໄດ້ເຫັນວ່າເປັນພຣະສົງນັກກິຈການ ນັກຄົດນັກເຖິ່ນ ແລະນັກຮນຈົງກໍ່ຫວັດໜ້າທີ່ນໍາອ່ອມມາສ້າງສັນຕິ ເຫຼື່ອມໂຍງຄວາມຮູ້ທາງດ້ານພຸດທະກຣາຊມາອີນຍປ່າຍປ່າງກວ່າການຟ້ອງໜົວຕະແລ່ສັກຄມ

ในบริบทของสังคมสมัยใหม่ย่างเข้าใจง่าย ชั้กเจนเป็นรูปอธรรม มีทักษะในการอธิบายหลักอธรรมที่ยากและลึกซึ้งให้เห็นเป็นเรื่องง่าย นอกจากเผยแพร่องค์ความรู้ทางเทคโนโลยีแล้ว ท่านยังมีงานเขียนค่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งหนังสือ งานแปลและบทความ ปัจจุบันมีผลงานหนังสือของท่านมากกว่าร้อยเล่ม นอกจากนี้ยังเป็นบรรณาธิการหนังสือหลายฉบับ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ท่านได้รับรางวัลชูเกียรติ อุทกะพันธ์ ในสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา จากผลงานหนังสือ พุทธศาสนาไทย ในอนาคต : แนวโน้มและทางออกของการกิจถดถอด อีกเกียรติประวัติสำคัญคือ ท่านเป็นพระสงฆ์องค์แรกที่ได้รับรางวัลศรีบูรพา ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ โดยมติเอกฉันท์ และล่าสุดในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ท่านได้รับรางวัlnักเขียนออมตะประจำปี ๒๕๕๓ โดยมติเอกฉันท์จากมูลนิธิออมตะ ซึ่งท่านได้มอบเงินรางวัลทั้งหมดจำนวน ๑ ล้านบาท ให้แก่มูลนิธิโภมลคีมทอง

แม้จะมีผลงานช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการปฏิบัติภารนาหาหลากหลายรูปแบบจนแทบไม่มีเวลาพัก แต่ทั้งหมดทั้งปวงที่กล่าวมาแล้ว พระไพศาลา วิสาโล ยังคงยืนยันว่า "ชีวิตอาค.ma เป็นแค่พระอย่างเดียว ก็เป็นเกียรติ และประเสริฐสุค ในชีวิตแล้ว ไม่มีอะไรสูงสุคกว่าการเป็นพระ ที่เหลือเป็นส่วนเกิน"

“

ຖຸກວັນປີມີສັກຄືຄົນກີ່ຄາມວ່າ
ສົ່ງກີ່ຕົວເອງກໍາໃນແຕ່ລະວັນນັ້ນ
ຈໍາເປັນແກ້ໄຂນ ສໍາຄັນຫົວໜ່ວໃນ
ນ້ອຍຄົນກີ່ຄາມຄໍາຄາມນີ້
ກີ່ເຂາໃນການກີ່ພຣະວ່າເຂາໃນໄດ້ຈົລືຍົງໃຈເລຍວ່າ
“ເວລາຂອງເຂາແລ້ວນ້ອຍລົງ”
ແຕ່ເມື່ອໄດກີ່ຄາມກີ່ເຮັ່ນຕະຫຼາກວ່າ
ເວລາຂອງຕານວອງແລ້ວນ້ອຍລົງ
ຜູ້ຄົນຄົງໃນກໍາອະໄຕຕ່ອວະໄໄນນາກນາຍໃຫ້ວຸ່ນວາຍ
ຈຳໃນມີແຫລ້ວເວລາໃຫ້ແກ່ພ່ອເມ່ ຄນຮັກ
ຫຼືວ່າສົ່ງກີ່ມີຄຸນຄໍາຕ່ວ່າຕ

”

